

רשומות

הצעות חוק

29 בינואר 1990

1972

ג' בשבט התש"ן

עמוד

80 חוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה), התש"ן-1990

חוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה), החש"ן-1990 [278]

פרק א': מטרת החוק

1. חוק זה בא לתקן, לבטל או להאריך את תקפם של חוקים שונים, ולקבוע הוראות נוספות, במטרה לצמצם את הוצאות המדינה ולהגדיל את הכנסותיה באופן שיאפשר השגת יעדי התקציב לשנת הכספים 1990 והשגת יעדי המדיניות הכלכלית.

פרק ב': תיקוני חקיקה

2. בחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985 -
(1) בסעיף 6 -

(א) במקום סעיף קטן (א) יבוא:

"(א) הממשלה רשאית להתחייב בשנת כספים פלונית בגבולות הסכום הנקוב כהרשאה להתחייב בחוק התקציב השנתי לאותה שנה."

(ב) בסעיף קטן (ב), במקום "לגבי תכנית" יבוא "על אף האמור בסעיף קטן (א), לגבי תכנית בתקציב רגיל", במקום "בתוך אותה שנת כספים" יבוא "עד תום שנת הכספים שלאחר אותה שנת כספים", ובסופו יבוא "בסעיפי תקציב בתקציב פיתוח ישמשו הסכומים הנקובים כאמור לקיום התחייבויות העבר בלבד, ואין להתחייב בהם באותה שנת כספים".

דברי הסבר

הוראה זו בדרך הדומה למבנה הסעיפים הקובעים את סמכות הממשלה להוציא את תקציב ההוצאה המיתנית בהכנסה.

לפסקה (1)(ב): לפי סעיף 6(ב) לחוק הקיים, סכומים שתוקצבו בטור הוצאה ללא הרשאה להתחייב יש להוציא עד תוך שנת הכספים. הוראה זו אינה מעשית ומוצע לאפשר הוצאת סכומים כאמור עד תום שנת הכספים הבאה. כן מוצע להבהיר כי הוראה זו חלה בתקציב הרגיל בלבד, ואילו בתקציב הפיתוח מותר להשתמש בסכומים כאלה רק למילוי התחייבויות קודמות.

לפסקאות (2) ו-(3): סעיף 3 לחוק הקיים קובע כי אם נותר סכום עודף בסעיף תקציב לשנה פלונית רשאי שר האוצר להתיר את השימוש בו לשנה הבאה, לתכנית שבה נכלל. קיימת אי בהירות האם הוראה זו חלה גם על עודפים של הרשאה להתחייב. לגבי תקציב הבטחון קיימת בסעיף 19(ו) הוראה מיוחדת המאפשרת שימוש בעודפי הרשאה להתחייב.

סעיף 1 הצעת חוק התקציב לשנת הכספים 1990 מכוססת על הוראות שונות בדבר הכנסות והוצאות המדינה. מימושן של חלק מהגחות אלה כרוך בהארכת תקפן של הוראות חוק שנחקקו כהוראות שעה ובתיקוני חקיקה אחרים.

חוק זה בא לאפשר עמדה במסגרת התקציב המוצע והוא מהווה השלמה להצעת חוק התקציב.

סעיף 2 חוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985, קובע את העקרונות של חקיקת התקציב וחל על חוקי התקציב השנתיים, וכן נקבעו בו הוראות שנועדו לסייע באכיפת המשמעת התקציבית של המדינה ושל רשויות וגופים מתוקצבים ונתמכים. מוצע לתקן את החוק בכמה עניינים.

לפסקה (1)(א): סעיף 6(א) לחוק הקיים קובע כי לגבי תכנית בחוק תקציב שנתי שבה נקוב סכום הרשאה להתחייב, אין להתחייב אלא בגבולות סכום זה. מוצע לגסח מחדש

¹ ס"ח התשמ"ה, עמ' 60: התשמ"ה, עמ' 58.

(2) בסעיף 13 -

(א) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(1א) נותר עודף בסכום הנקוב כהרשאה להתחייב כאחד מסעיפי התקציב בחוק תקציב שנתי לשנת כספים פלונית, או על פיו, חוץ מסעיף תקציב "הכנסת", רשאי שר האוצר, בהודעה לועדה, להתיר את השימוש בו בשנת הכספים שלאחריה לתכנית שבה נכלל."

(ב) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(2ב) נותר עודף בסכום הנקוב כהרשאה להתחייב בסעיף תקציב "הכנסת" שבחוק התקציב השנתי לשנת כספים פלונית, רשאית הועדה, לפי הצעת יושב ראש הכנסת, להתיר את השימוש בו בשנת הכספים שלאחריה לתכנית שבה נכלל"

(3) בסעיף 19, סעיף קטן (1) - יימחק;

(4) אחרי סעיף 46 יבוא:

"46א. (א) גוף נתמך, חברה מוגבלת בערבות ותאגיד הנשלט בידי גוף נתמך, לא ינפיקו איגרות חוב אלא על פי היתר של שר האוצר.

(ב) רשות מקומית ותאגיד הנשלט בידי רשות מקומית לא ינפיקו איגרות חוב אלא על פי היתר של שר הפנים ושר האוצר."

(5) בסעיף 47 -

(א) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(1ב) המנפיק איגרות חוב בניגוד להוראות סעיף 46א, דינו - קנס כפל סכום ההנפקה."

(ב) בסעיפים קטנים (ג) ו-(ד), בכל מקום, אחרי "סעיף 45" יבוא "או שהם הנפיקו איגרות חוב בניגוד להוראות סעיף 46א."

3. בחוק היטל על שירותים מיובאים ונכסי חוץ (הוראת שעה), התשמ"ה-1984², בסעיף 18(א), במקום "ה' בניסן התש"ן (31 במרס 1990)" יבוא "ט"ז בניסן התשנ"א (31 במרס 1991)".

תיקון חוק היטל על שירותים מיובאים

דברי הסבר

הנפקת איגרות חוב כמוה כקבלת אשראי, אלא שהמלווה הינו הציבור או המוסדות הרוכשים את איגרות החוב ולא תאגידים שעיסוקם במתן אשראי. בטעות לא כלל הניסוח הקיים קבלת אשראי בדרך זו ולכן מוצע לקבוע כי הנפקת איגרות חוב בידי אותן רשויות וגופים תהיה אף היא טעונה היתר.

סעיף 3 בנובמבר 1984 נחקק החוק בדבר היטל של 15 אחוזים על שירותים מיובאים. בנובמבר 1985 הורחב בסיס

מבקר המזינה קבע כי מן הראוי שהעברת עודפים של הרשאה להתחייב תוסדר במפורש בחוק. מוצע איפוא לקבוע הוראה כללית בעניין זה ולבטל את ההוראה הספציפית לגבי תקציב הבטחון.

לפסקאות (4) ו-(5): סעיף 45 לחוק הקיים קובע כי רשויות מקומיות, גופים נתמכים ותאגידים הנשלטים בידיהם אינם רשאים לקבל אשראי מתאגיד בנקאי או מאדם אחר שעיסוקו במתן אשראי, אלא על פי היתר.

² ס"ח התשמ"ה, עמ' 2; התשמ"ט, עמ' 98.

4. בחוק יציבות מחירים במצרכים ובשירותים (הוראת שעה), התשמ"ז-1985³, בסעיף 2, במקום "עד יום ה' בניסן התש"ן (31 במרס 1990)" יבוא "עד יום ט"ז בניסן התשנ"א (31 במרס 1991)".

תיקון חוק יציבות מחירים במצרכים ובשירותים

5. בחוק המים, התשי"ט-1959 -

תיקון חוק המים

(1) האמור בסעיף 112 יסומן (א), ואחריו יבוא:

"(ב) התברר במועד כלשהו כי שיעור השינוי של הסל הקובע מגיע ל-5% או יותר, יעודכנו התעריפים למים לפי שיעור השינוי: חלפו ששה חדשים מיום שנקבעו תעריפים לדמי מים לפי סעיף קטן (א) או מיום העדכון האחרון לפי סעיף קטן זה, יעודכנו התעריפים לפי שיעור השינוי של הסל הקובע אף אם לא הגיע ל-5%: בסעיף קטן זה -

"מדד" - מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה; "שינוי תעריפי חשמל" - למעט שינוי הנובע מעונות השנה;

"שיעור השינוי של הסל הקובע" - שיעור השינוי של סל המורכב מ-50% משיעור השינוי בתעריפי החשמל ו-50% משיעור השינוי במדד, לעומת תעריפי החשמל שהיו בתוקף במועד שבו נקבעו לאחרונה תעריפים למים לפי סעיף קטן (א) או שבו חושב העדכון האחרון לפי סעיף קטן זה, לפי המאוחר, והמדד שפורסם לאחרונה לפני אותו מועד; שר החקלאות ושד האוצר רשאים לשנות את היחס שבין שני מרכיבי הסל הקובע.

(ג) נציב המים יפרסם ברשומות הודעה על תעריפי דמי המים שעודכנו לפי סעיף קטן (ב)."

(2) אחרי סעיף 112 יבוא:

112א. על אף האמור בסעיף 112, שר הפנים בתיאום עם שר האוצר יקבע בתקנות תעריפים למים המסופקים על ידי רשות מקומית, שישקפו את מחיר רכישתם או הפקתם בידי הרשות המקומית ואת העלויות הממשיות הכרוכות באספקתם לצרכיהם.

"תעריפי מים המסופקים על ידי רשות מקומית"

דברי הסבר

מכבר מתחולתו, אולם יש צורך בהמשך קיומו של החוק כמכשיר בקרה והתרעה.

ההיטל גם על רכישת נכסי חוק. באפריל 1989 הופחת שיעור ההיטל ל-7.5% ובאוגוסט 1989 צומצמה תחולת ההיטל על שירותים מיובאים כך שהוא כמעט ואינו מוטל על הסקטור העסקי.

סעיף 5 לפסקאות (1), (4), (5) ו-(7): עלות הפקת המים והספקתם ממומנת משני מקורות עיקריים: תעריפי מים לצרכנים, ותקציב המדינה. תעריפי המים מתעדכנים בדרך כלל אחת לשנה בתהליך ארוך ומסורבל.

מוצע להאריך את תקפו של החוק לאחר תיקונים אלה בשנה נוספת.

מוצע לקבוע עדכון אוטומטי של התעריפים כל אימת ששיעור השינוי המצטבר בתעריפי החשמל ובמדד המחירים

סעיף 4 תקפו של חוק יציבות מחירים במצרכים ובשירותים (הוראת שעה), התשמ"ז-1985 עומד לפקוע ביום 31 במרס 1990. מרבית המצרכים והשירותים היוצא זה

³ ס"ח התשמ"ז, עמ' 2.

⁴ ס"ח התשי"ט, עמ' 169; התשל"ז, עמ' 140.

- (3) בסעיף 113, במקום סעיף קטן (ב) יבוא:
- "(ב) לא יקבע שר החקלאות תעריף למים המסופקים לרשות מקומית אלא לאחר התייעצות עם שר הפנים.
- (ג) הוראות סעיפים קטנים (א) ו-(ב) לא יחולו לענין עדכון תעריפים לדמי מים לפי סעיף 112(ב)."
- (4) בסעיף 115, המלים "או כיום מאוחר יותר שקבע שר החקלאות" – יימחקו;
- (5) בסעיף 118 –
- (א) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:
- "(א) עודכנו תעריפים לדמי מים לפי סעיף 112(ב), יעודכן היטל איוון בהתאם לשיעור שבו עודכנו התעריפים כאמור."
- (ב) בסעיף קטן (ב), במקום "כדין" יבוא "כאמור בסעיף קטן (א)";
- (ג) בסעיף קטן (ג), המלים "או כיום מאוחר יותר שנקבע באותה הודעה" – יימחקו;
- (6) בסעיף 121, בסופו, במקום "חישובן, דרוגן ופרסומן" יבוא "חישובן, דרוגן, עדכון ופרסומן";
- (7) בסעיף 124, אחרי סעיף קטן (א) יבוא:
- "(א) עודכנו תעריפים לדמי מים לפי סעיף 112(ב), יעודכנו שיעורי התשלום המיוחד בהתאם לשיעור שבו עודכנו התעריפים כאמור."
- (8) אחרי סעיף 124 יבוא:

דברי הסבר

בהתאם להוצאותיהן אלא צמוד על פי רוב לעדכון תעריפי המים שגובה ספק המים העיקרי בישראל – חברת "מקורות".

מוצע לקבוע כי הסמכות לקביעת תעריפי המים שגובות הרשויות המקומיות תוקנה לשר הפנים, בתיאום עם שר האוצר. התיאום עם שר האוצר נדרש משום ההשלכה שיש לתעריפי המים הנגבים בידי הרשויות המקומיות על תקציבי המדינה המועברים אליהן באמצעות משרד הפנים.

מוצע לקבוע כי על התעריפים לשקף את עלות הרכישה והאספקה של המים בלבד.

לפסקה (8): בחוק המים אין כיום הוראות המאפשרות גביית הפרשי הצמדה וריבית ממי שחויב בתשלום כלשהו לפי החוק ולא שילם אותו במועד שנקבע.

מצב זה גורם לקשיים מרובים בהפעלת החוק ובאכיפת התשלומים. יתר על כן, הוא משבש את אומדני התקבולים ממקורות שונים, המשמשים לכיסוי עלויות המים.

מוצע לקבוע כי סכומים שלא שולמו במועד ישאו הפרשי הצמדה וריבית. הוא הזין לגבי תשלומי יתר שיש להחזירם.

לצרכן יגיע ל-5% לפחות או אם חלפו ששה חודשים ממועד העדכון שקדם לו או ממועד קביעת התעריפים לפי סעיף 112(א).

שיעור השינוי המצטבר בתעריפי החשמל ובמדד יתייחס לסל המורכב מ-50% משיעור השינוי בתעריפי החשמל ו-50% משיעור השינוי במדד, ואולם שר האוצר ושר החקלאות יהיו רשאים לשנות את היחס שבין שני המרכיבים.

מנגנון זה יחול גם על עדכון היטל האיוון, המהווה אף הוא מקור לכיסוי עלות הפקת המים, ועל התשלום המיוחד, הנגבה בגין שמוש במים החורג מן המכסות.

כל שינוי שיתבקש בתעריפי מים שלא עקב שינויים בתעריפי חשמל או במדד יעשה בדרך הקבועה בסעיף 112 הקיים.

לפסקאות (2) ו-(3): אחד השירותים שנותנות הרשויות המקומיות לתישביהן הוא אספקת המים.

כיום נקבעים תעריפי המים שגובות הרשויות המקומיות במסגרת התהליך לאישור תעריפי מים המעוגן בחוק המים. שיעור עדכון תעריפי המים ברשויות המקומיות אינו נקבע

”סימן ד’: הפרשי הצמדה וריבית

124. בסמן זה -

הגדרות

”תשלום יתר” - תשלום לפי חוק זה ששילם אדם בלא שחב בו או יתר תשלום ששילם אדם על סכום שהוא חב בו לפי חוק זה;

”הפרשי הצמדה” - תוספת לפי שיעור עליית המדד, כשהיא מחושבת, לפי הענין -

(1) בתשלום לפי חוק זה - מן המדד שפורסם לאחרונה לפני מועד החיוב עד המדד שפורסם לאחרונה לפני מועד התשלום בפועל;

(2) בתשלום יתר - מן המדד שפורסם לאחרונה לפני יום ביצוע תשלום היתר עד המדד שפורסם לפני יום החזרתו בפועל;

”מדד” - מדד המתירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה;

”מועד החיוב” - המועד לביצוע תשלום לפי חוק זה שנקבע בהודעה לגביו;

”ריבית” - ריבית צמודה למדד בשיעור של 8% לשנה -

(1) על תשלום לפי חוק זה - ממועד החיוב עד מועד התשלום בפועל;

(2) על תשלום יתר - מיום תשלומו עד יום החזרתו בפועל.

124.ט. (א) תשלום לפי חוק זה שלא שולם במועד החיוב ישולם בתוספת הפרשי הצמדה וריבית.

(ב) דין הפרשי הצמדה וריבית, לענין גבייתם, כדין התשלום שבשלו הם נגבים.

תשלומי פיגורים

החזר תשלומי יתר

124.י. שילם אדם תשלום יתר ולא הוחזר לו תוך שלושים ימים מיום תשלומו, יחזירו נציב המים או תחזירו קרן האיוון, לפני הענין, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית.”

6. בחוק הריבית (שינוי שיעורים), התשל”ג-1972⁵, בתוספת הראשונה, בסופה יבוא:

”(17) סעיף 124 לחוק המים, התשי”ט-1959.”

תיקון חוק הריבית (שינוי שיעורים)

דברי הסבר

שיעורי הריבית שיקבעו לענין איחור בתשלומים לפי חוק המים.

סעיף 6 מוצע לתקן את חוק הריבית (שינוי שיעורים), התשל”ג-1973, באופן ששר האוצר יוסמך לשנות את

⁵ ס”ח התשל”ג, עמ’ 12: התשמ”ט, עמ’ 52.

7. בחוק רשות העתיקות, התשמ"ט-1989⁶, בסעיף 21 -

תיקון חוק
רשות
העתיקות

(1) בסעיף קטן (ב), המלה "גימלאותיהם" תימחק ובמקום הסיפה המתחילה במלים "ובשינויים שנקבעו" יבוא "בשינויים המחוייבים, שנקבעו בידי הרשות, באישור השר ושר האוצר";

(2) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ג) על אף האמור בסעיף קטן (ב), הוראות סעיף 105 לחוק שירות המדינה (גימלאות) [נוסח משולב], התש"ל-1970⁷, יחולו רק לגבי עובדי המדינה שיעברו לשרת כעובדי הרשות לפי סעיף 27א); גימלאותיהם של יתר עובדי הרשות יבטחו בקופת גמל כמשמעותה בסעיף 47 לפקודת מס הכנסה⁸."

פרק ג': תשלומים של רשויות למדינה

תשלום רשות
השידור למדינה

8. בשנת הכספים 1990 תשלם רשות השידור לאוצר המדינה סכום של 75 מיליון שקלים חדשים; הסכום האמור ישולם בארבעה תשלומים רבעוניים, רצופים ושווים החל ביום ח' בסיון התש"ן (1 ביוני 1990) וישמש להקטנת חובות המדינה: כל תשלום ישולם בתוספת הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן (להלן - המדד) מהמדד שפורסם לחודש אוקטובר 1989 עד המדד שפורסם לאחרונה לפני יום התשלום.

9. בחוק רשות הדואר, התשמ"ו-1986⁹, אחרי סעיף 44 יבוא:

תיקון חוק
רשות הדואר

"תשלום שנתי" 44א. (א) החל בשנת הכספים 1990 תשלם הרשות תשלום שנתי למדינה (להלן - התשלום השנתי).

דברי הסבר

מוצע לחייב את רשות השידור לשלם למדינה סך של 75 מיליון שקלים חדשים להקטנת החוב הפנימי של המדינה ולהשאיר כזיה סך של 75 מיליון שקלים חדשים. הסכום שיישאר בידי הרשות, בתוספת התקבולים העתידיים, יספיק לצרכי הפיתוח של הרשות לשנים הקרובות.

סעיף 9 בדו"חות הכספיים של רשות הדואר נוקפת ריבית תחשיבית בשיעור של 8% מן העלות המתואמת של רכוש הקבוע. הוצאה זו מובאת בחשבון בקביעת התעריפים שגובה הרשות מן הציבור עבור שירותיה, מאחר ומרכיב ההון המושקע בפיתוח הרשות חייב להיכלל בתעריף.

בחוק רשות הדואר קיבלה הרשות מן המדינה מעין זכיון להפעלת שירותי הדואר, ונראה כי יש לגבות תמלוגים על זכיון זה. מוצע כי סכום התמלוגים בשנה הקרובה יהיה 10 מיליון שקלים חדשים, ובשנים הבאות ייקבע הסכום כאחוז מן העלות של הרכוש הקבוע, או בדרך אחרת, בהתחשבו בריבית התחשיבית וביכלתה הכלכלית של הרשות.

סעיף 7 בסעיף 21 לחוק רשות העתיקות, התשמ"ט-1989, נקבע כי תנאי עבודתם של עובדי הרשות, שכרם וגימלאותיהם יהיו כשל עובדי המדינה. מכאן שכל עובדי הרשות יהיו זכאים לפנסיה תקציבית, בין אם קודם לכן היו עובדי משרד החינוך והתרבות, בין אם היו עובדי האגודה לסקר ארץ ישראל ועתיקותיה ובין אם הם עובדים חדשים.

מדיניות הממשלה הינה לצמצם את תחולת תנאי הפנסיה התקציבית. ההוראה האמורה סותרת מגמה זו ותקשה על יישומה לגבי גופים ציבוריים אחרים.

יצוין כי כ-150 מתוך כ-200 עובדי רשות העתיקות לא היו זכאים בעבר, בעת שהיו עובדי האגודה, לפנסיה תקציבית, אלא בוטחו בקרן פנסיה.

סעיף 8 ברשות השידור הצטברו בשנים האחרונות עודפים בסך של כ-150 מיליון שקלים חדשים.

⁶ ס"ח התשמ"ט, עמ' 88.

⁷ ס"ח התש"ל, עמ' 65; התשמ"ט, עמ' 68.

⁸ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120.

⁹ ס"ח התשמ"ו, עמ' 79.

(ב) בשנת הכספים 1990 יהיה התשלום השנתי סכום של 10 מיליון שקלים חדשים והוא ישולם בארבעה תשלומים רבעוניים שווים ורצופים החל ביום ח' בסיון התש"ן (1 ביוני 1990).

(ג) החל בשנת הכספים 1991 יהיה התשלום השנתי בשיעור שיקבעו השר ושר האוצר מן העלות של הרכוש הקבוע המצוי בשימושה של הרשות או הנמצא בהקמה, כשהיא מתואמת לתאריך המאזן שקדם להחילת שנת הכספים, לפני ניכוי הוצאות הפחת בשנה השוטפת, או בשיעור אחר, הכל בהתחשב בריבית התחשיבית הנזקפת במאזן ובהתחשב ביכלתה הכלכלית של הרשות.

(ד) כל תשלום שנתי ישולם בארבעה תשלומים רבעוניים שווים ורצופים: כל תשלום ישולם בתוספת הפרשי הצמדה למדד מן המדד שפורסם לאחרונה לפי תאריך המאזן עד למדד שפורסם לאחרונה לפני יום התשלום.

פרק ד': ביטוח לאומי

10. בתקופה שמיום ו' בניסן התש"ן (1 באפריל 1990) עד יום י"ט בניסן התשנ"ד (31 במרס 1994) ייקרא חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשכ"ח-1968, כאילו -

הוראת שעה לענין עדכון קיצבאות

(1) בסעיף 5 בסופו נאמר:

"השכר הבסיסי המעודכן" - סכום השווה לשכר הממוצע ביום ו' בניסן התש"ן (1 באפריל 1990) (להלן - היום הקובע), שיעודכן בכל יום עדכון לפי שיעור עליית המדד מן המדד שפורסם לאחרונה לפני יום העדכון הקודם עד המדד שפורסם לאחרונה לפני יום העדכון; לגבי יום העדכון הראשון לאחר היום הקובע ייחשב היום הקובע כיום העדכון הקודם."

(2) בפרק ב', בכל מקום שבו נאמר "מהשכר הממוצע" בא במקומו "מהשכר הבסיסי המעודכן".

11. בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשכ"ח-1968 -

תיקון חוק הביטוח הלאומי

(1) במקום סעיף 6 יבוא:

6. (א) נוצרה זכות לקיצבה או לתוספת לקיצבה לפי פרק זה בין ה-1 בחודש לבין ה-15 בו, תשלום הקיצבה או התוספת החל ב-1 באותו חודש; נוצרה הזכות בין ה-16 בחודש לבין היום האחרון שבו, תשלום הקיצבה או התוספת החל ב-1 בחודש שלאחריו.

"תחילת תקופת התשלום

דברי הסבר

מוצע שעדכון הקצבה ייעשה בכל אחד בינואר וכן במועד שבו ניתנת לשכירים תוספת יוקר. יודגש כי מקבלי גימלאות להבטחת הכנסה לא יפגעו מן השיטה המוצעת שכן הגימלה צמודה לשכר הממוצע.

סעיף 11 לפסקאות (1) ו-(7): בחוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה), התשמ"ט-1989, נקבע, כהוראת

סעיף 10 קיצבאות הזיקנה והשאירים על פי חוק הביטוח הלאומי, צמודות כיום לשכר הממוצע במשק. מוצע כי בארבע השנים הקרובות יעודכנו הקיצבאות לפי מלוא שיעור העלייה של מדד המחירים לצרכן, בדומה לשיטה המקובלת בקרנות הפנסיה ומקובל במספר רב של מדינות.

השיטה המוצעת שומרת על כח הקניה של מקבלי הקיצבה.

סי"ח התשכ"ח, עמ' 108; התשמ"ט, עמ' 31.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), אם היה הזכאי לקיצבה זכאי גם לגימלה לפי חוק הבטחת הכנסה, התשמ"א-1980¹⁰, בעד החודש שבו נוצרה הזכות לקיצבה, תשולם הקיצבה החל ב-1 בחודש שבו נוצרה הזכות כאמור, ובלבד שלא תשולם קיצבת שאירים בעד חודש שבעדו שולמה קיצבת זקנה לפי פרק ב' או קיצבת נכות לפי פרק ו' למבוטח שמכחו משולמת קיצבת השאירים."

(2) אחרי כותרת פרק ה' יבוא:

"סימן א': פרשנות"

(3) בסעיף 104(א) בסופו יבוא:

"נקודת קיצבה" - כמשמעותה בסעיף 33 לפקודת מס הכנסה."

(4) אחרי סעיף 104 יבוא:

"סימן ב': קיצבת ילדים"

(5) במקום סעיף 105 יבוא:

105. הורה מבוטח זכאי לקיצבת ילדים חדשית לפי סימן זה
"זכות לקיצבת ילדים" כמפורט להלן:

(1) אם יש לו פחות מארבעה ילדים - בעד הילד השלישי שבמנין ילדיו;

(2) אם יש לו ארבעה ילדים או יותר - בעד כל ילד.

(6) בסעיף 109, במקום סעיף קטן (א) יבוא:

"(א) (1) קיצבת הילדים לחודש למי שיש לו פחות מארבעה ילדים תהיה לפי ערך נקודת קיצבה ורבע - בעד הילד השלישי שבמנין ילדיו של ההורה;

(2) קיצבת הילדים לחודש למי שיש לו ארבעה ילדים או יותר תהיה -

(א) לפי ערך נקודת קיצבה - בעד כל אחד משני הילדים הראשונים שבמנין ילדיו של ההורה;

(ב) לפי ערך נקודת קיצבה ורבע - בעד כל ילד מעל לשני הילדים הראשונים שבמנין ילדיו של ההורה."

דברי הסבר

שבהם הזכות לקיצבת שאירים נוצרה עקב פטירתו של מק קיצבה, שולמו בעד אותו חודש שתי קיצבאות.

מוצע עתה לקבוע הסדר של קבע שלפיו אם הזכ נוצרה במחצית הראשונה של החודש תשולם הקיצבה ה מתחילת אותו חודש, ואם נוצרה הזכות במחצית השניה החודש תשולם הקיצבה החל מתחילת החודש הבא.

שעה לשנה אחת, כי אם זכות לקיצבה בענפים ויקנה ושאירים וילדים נוצרה לאחר האחד בחודש, תשולם הקיצבה כאילו נוצרה הזכות באחד שלאחר החודש בו נוצרה הזכות. הדין הקודם, שלפיו שולמה הקיצבה כאילו נוצרה הזכות באחד באותו חודש, הביא לכך שבמקרים רבים שולמה קיצבה לתקופה שבה לא היתה קיימת זכאות, ומאידך גיסא במקרים

¹⁰ ס"ח התשמ"א, עמ' 30; התשמ"ז, עמ' 136.

(7) בסעיף 114, במקום סעיף קטן (א) יבוא:

"(א) נוצרה זכאות לקיצבת ילדים בין ה-1 בחודש לבין ה-15 כו, תשלום הקיצבה החל ב-1 באותו חודש; נוצרה הזכאות בין ה-16 בחודש לבין היום האחרון שבו, תשלום הקיצבה החל ב-1 בחודש שלאחריו; תשלום הקיצבה יסתיים ביום האחרון של החודש שבו נפסקה הזכאות."

(8) אחרי סעיף 116 יבוא:

"סימן ג': תשלום בעד ילד ראשון ושני למבוטחים מסויימים

תחלה 117. (א) סימן זה יחול על מבוטח שיש לו לא יותר משלושה ילדים.

(ב) סעיפים 119 עד 121 לא יחולו על סוגי מבוטחים שקבע השר בהתייעצות עם שר האוצר ובאישור ועדת הכספים של הכנסת.

תשלום למבוטחים מסויימים 118. (א) לענין סעיף זה -

"קיצבה" - קיצבת זיקנה, קיצבת שאירים, קיצבת תלויים לפי פרק ג' או פרק ט' או קיצבת נכות לפי פרק ו' או הענקה המשתלמת כקיצבה חדשית לפי פרק ט', או גימלת זיקנה מיוחדת או גימלת שאירים מיוחדת המשולמות על פי הסכם לפי סעיף 200.

(ב) המוסד ישלם למפורטים להלן תשלום לפי ערך נקודת קיצבה אחת בעד כל אחד משני ילדיו הראשונים:

(1) לזכאי שמשולמת לו קיצבה:

(2) לזכאי לתשלום לפי חוק המזונות (הבטחת תשלום), התשל"ב-1972¹¹;

(3) לזכאי לגימלה לפי חוק הבטחת הכנסה, התשמ"א-1980.

בפסקאות (1) ו-(3), "זכאי" - מבוטח, למעט אשה נשואה.

תשלום על ידי מעביד 119. (א) לענין סעיף זה -

"עובד" - לרבות חייל בשירות קבע בצא"הגנה לישראל, שוטר וסוהר, והוא הורה מבוטח, למעט אשה נשואה, שעובד אצל

דבריו הסבר

כמו כן מוצע לבטל קיצבת ילד שני למשפחות שבהן עד שלושה ילדים והכנסת המפרנס הראשי עולה על 120% מהשכר הממוצע במשק. הוראה זו תחול על כ-190 אלף משפחות מתוך 360 אלף משפחות המקבלות כיום קיצבה בעד ילד שני.

לפסקאות (2) עד (6) ו-(8): החל מ-1985 בוטלה קיצבת ראשון למשפחות שבהן עד שלושה ילדים והכנסת פרנס הראשי עולה על 90% מהשכר הממוצע במשק.

מוצע להעלות את הכנסת המפרנס הראשי המזכה זור הקיצבה ל-100% מהשכר הממוצע במשק.

¹¹ס"ח התשל"ב, עמ' 87.

מעביד אחד ועבד אצלו לפחות חמישה עשר ימים, שבעדם קיבל שכר, ולא פחות משמונים שעות עבודה בפועל בחודש;

"הכנסה" – הכנסה מהמקורות המפורטים בסעיף 2(2) לפקודת מס הכנסה, ולגבי עובד שהתשלום משולם לו בידי המוסד במקום המעביד – הכנסה החייבת בתשלום דמי ביטוח.

(ב) עובד שיש לו בחודש פלוני הכנסה שאינה עולה על 100% מהשכר הממוצע, ישלם לו מעבידו בעד אותו חודש סכום השווה לערך נקודות קיצבה אחת בעד כל אחד משני ילדיו הראשונים.

(ג) עובד שיש לו בחודש פלוני הכנסה העולה על 100% מהשכר הממוצע אך אינה עולה על 120% מהשכר הממוצע, ישלם לו מעבידו בעד אותו חודש סכום השווה לערך נקודות קיצבה אחת בעד הילד השני.

(ד) התשלום לפי סעיף קטן (ב) ו-(ג) בעד חודש פלוני ישולם יחד עם השכר בעד אותו חודש: לא שולם בזמן, יראוהו כשכר מולן לענין חוק הגנת השכר, התשי"ח-1958.¹²

(ה) המוסד יחזיר למעביד את הסכומים ששילם כאמור בסעיפים קטנים (ב) ו-(ג).

(ו) הסכום ששולם לעובד לפי סעיפים קטנים (ב) ו-(ג) והוחזר למעביד על ידי המוסד לפי סעיף קטן (ה) לא יובא בחשבון לצורך קביעת הכנסתו של המעביד.

120. (א) מי שאינו עובד כמשמעותו בסעיף 119 והכנסתו בחישובה החדשי בעד חודש פלוני אינה עולה על 100% מהשכר הממוצע, למעט אשה נשואה שבעלה מבוטח, יהיה זכאי בעד אותו חודש לתשלום מאת המוסד לפי ערך נקודת קיצבה אחת בעד כל אחד משני ילדיו הראשונים; ואם הכנסתו כאמור עולה על 100% מהשכר הממוצע אך אינה עולה על 120% מהשכר הממוצע, יהיה זכאי לתשלום כאמור בעד ילדו השני בלבד.

(ב) בסעיף זה, "הכנסה" – הכנסה החייבת בתשלום דמי ביטוח.

121. על אף האמור בסעיף זה, ישלם המוסד תשלום לפי ערך נקודת קיצבה אחת לאשה נשואה החיה בנפרד מבעלה, שעמה נמצאים לא יותר משלושה ילדים, בעד כל אחד משני ילדיה הראשונים, אם היא זכאית לקיצבה כמשמעותה בסעיף 118(א) או

תשלום לשאינו עובד

תשלום לאשה החיה בנפרד מבעלה

¹² ס"ח התשי"ח, עמ' 86: התשמ"ח, עמ' 83.

לגימלה לפי חוק הבטחת הכנסה, התשמ"א-1980, או אם הכנסתה בחודש פלוני, כמשמעותה בסעיף 120, אינה עולה על 100% מהשכר הממוצע; עלתה הכנסתה כאמור על 100% מהשכר הממוצע אך לא עלתה על 120% מהשכר הממוצע – ישלם לה המוסד תשלום לפי ערך נקודת קיצבה אחת בעד ילדה השני בלבד.

122. (א) זכאי אדם בעד חודש פלוני לתשלום לפי סעיף 118 ולתשלום לפי סעיפים 119, 120 או 121, יהיה זכאי רק לתשלום לפי ערך נקודת קיצבה אחת בעד כל אחד משני ילדיו הראשונים.

(ב) דין תשלום לפי סימן זה כדין קיצבת ילדים, אולם סעיף 110 לא יחול על תשלום לפי סעיף 119.

הוראות מיוחדות

123. השר רשאי לקבוע בתקנות הוראות בדבר –

תקנות

(1) חובת מעביד למסור למוסד דין וחשבון על הסכומים ששילם כאמור בסעיף 119 ועל העובדים שלהם שולמו;

(2) החזר הסכומים כאמור בסעיף 119(ה), לרבות תשלום ריבית והפרשי הצמדה עליהם;

(3) סוגי מקרים שבהם תשלום לפי סימן זה ישולם בידי המוסד במקום המעביד או בידי גוף אחר שהסכים לכך במקום המוסד.

(9) בסעיף 127ג(1), במקום "לפי שיעור התנודות של השכר הממוצע, מיום השינוי בשכר הממוצע" יבוא "בשיעור הפיצוי מה-1 בחודש שבו חל הפיצוי".

(10) במקום לוח " יבוא:

דברי הסבר

על פי ההסכם בוטלו כ-2 מקדמות של המעסיקים לביטוח לאומי בשני חודשים שונים בשנה, וזאת כדי להפחית את עלות העבודה למעסיקים בממוצע ב-2.7% בחודש.

במסגרת ההסכם נקבע כי הממשלה תשפה את המוסד לביטוח לאומי במלוא הסכום המופחת (ב-1,850 מיליון שקלים חדשים).

היות ועל פי הסכם זה הפחתה לא היתה רצופה במשך השנה, וכמו כן לא עוגנה בחקיקה לטווח ארוך, לא הושגה האפקטיביות המלאה המצופה להפחתת דמי הביטוח המוטלים על המעסיקים.

למסקה (9): בסעיף 127ג(1) לחוק נקבע כי דמי האבטלה יעודכנו בכל עת שבה משולם "פיצוי", היינו תוספת יוקר או פיצוי בעד התייקרות, לפי שיעור התנודות של השכר הממוצע. מוצע כי העדכון במועד תשלום פיצוי יהיה לפי שיעור הפיצוי.

למסקה (10): מוצע להפחית את תשלומי המעביד לפי חוק הביטוח הלאומי ב-1.5% מההכנסה או מהשכר, היינו מ-5.9% ל-4.4%. הפחתה זו בחוק תבוא במקום ההסכם שנחתם בין הממשלה לבין המוסד לביטוח לאומי החל מ-1987, במסגרת מדיניות הממשלה להפחתת עלות העבודה.

”לוח י”

שיעורי דמי ביטוח
(סעיפים 159, 160 ו-215)

פרט	ענף ביטוח	אחוזים מההכנסה או מהשכר	הניכוי משכר העובד לענין סעיף 161(ג) באחוזים
1.	זיקנה ושאיירים	3.93	2.70
2.	אמהות - עובד ועובד עצמאי	0.67	0.60
3.	אמהות - מבוטח שאינו עובד ולא עובד עצמאי	0.2	0
4.	ילדים	1.49	0
5.	נפגעי תאונות	0.05	0.05
6.	נפגעי עבודה	0.41	0
7.	—		
8.	אבטלה	0.22	0.15
9.	נכות	1.49	1.30
10.	זכויות עובדים בפשיטת רגל ופירוק תאגיד	0.04	0
11.	שירות מילואים	1.31	0.45
12.	סיעוד	0.14	0.1

תיקון חוק יציבות המשק

12. בחוק יציבות המשק (הוראות שונות), התשמ”ז-1987¹³, במקום התוספת יבוא:

”תוספת

(סעיף 3)

תשלומי אוצר המדינה לפי ענפי הביטוח

פרט	ענף ביטוח	אחוזים מהגביה לענף הביטוח
1.	זיקנה ושאיירים	37.9
2.	אמהות - עובד ועובד עצמאי	26.9
3.	אמהות - מבוטח שאינו עובד ולא עובד עצמאי	25
4.	ילדים	66.4

דברי הסבר

סעיף 12 מוצע כי אוצר המדינה ישפה את המונ לביטוח לאומי על הפסד דמי הביטוח הנובע מהפחתת דו הביטוח ב-1.5% כאמור בסעיף 11(10) לעיל.

לכן מוצע לבטל את ההסדר הנוכחי בין הממשלה לבין המוסד לביטוח לאומי ולבצע במקומו הפחתה קבועה בשיעור של 1.5% בודמי הביטוח הלאומי המשולמים על ידי המעסיק קים.

¹³ ס”ח התשמ”ז, עמ’ 104.

אחוזים מהגביה לענף הביטוח	ענף ביטוח	פרט
100	נפגעי תאונות	.5
70.7	נפגעי עבודה	.6
	—	.7
36.4	אבטלה	.8
30.9	נכות	.9
25	זכויות עובדים בפשיטת רגל ופירוק תאגיד	.10
52.7	שירות מילואים	.11
"42.9	סיעוד	.12

פרק ה': חינוך

סימן א': שכר לימוד במערכת החינוך

13. בסימן זה -

הגדרות

"הורים" - בהגדרתם בסעיף 1 לחוק לימוד חובה, התש"ס-1949¹⁴ (להלן - חוק לימוד חובה);
 "מוסד" - כל אחד מאלה:

(1) מוסד חינוך ללימוד שיטתי לילדים;

(2) בית ספר מקצועי בהגדרתו בסעיף 1 לחוק החניכות, התשי"ג-1953¹⁵;

"שנת לימודים" - שנה המתחילה ביום 1 בספטמבר ומסתיימת ביום 31 באוגוסט שלאתרינו;

דברי הסבר

שלושה תלמידים, לפי המתחייב מרמת ההכנסה של המשפחה.

מוצע לקבוע שתי דרגות תשלום כפי שמופיע בלוח דרוג הכנסות הורים ובדוגמא שלהלן:

תשלום חודשי (בשקלים חדשים)	הכנסה למשפחה בת 4 נפשות (בשקלים חדשים)
50	מ-3,500 עד 7,000
100	מעל 7,000

משפחה כאמור שהכנסתה עד 3,500 שקלים חדשים לחדש תהיה פטורה מתשלום שכר לימוד.

שכר הלימוד ישולם בשנות הלימודים התשנ"א, התשנ"ב והתשנ"ג. עזכון שכר הלימוד ייקבע מדי שנה בידי שר החינוך והתרבות ושר האוצר בהתאם לעלית מחירי תשומות החינוך לעומת מחירי תקציב 1989 ומדרגות בשכר יוצמדו לשכר הממוצע במשק.

סעיפים מוצע להוסיף למערכת החינוך 150,000 שעות 13 עד 26 שבועיות בעלות של כ-165 מיליון ש"ח בהדרגה החל משנת הלימודים התשנ"א. תוספת זו תאפשר לקיים יום לימודים ארוך בכלל מוסדות החינוך בארץ.

מוצע לממן תוספת שעות זו מן המקורות הבאים: משרד החינוך והתרבות (מתוך תכנית רווחה המסתכמת ב-40 מיליון ש"ח) - 20 מיליון שקלים חדשים, משרד האוצר (למימון יום חינוך ארוך בערי פיתוח) - 12 מיליון שקלים חדשים, ותשלומי הורים - 133 מיליון שקלים חדשים.

תשלום ההורים ייקבע על פי מבחני הכנסה ברוטו של משפחה, על פי מספר הנפשות במשפחה ובהתחשב בתוספת ההוצאה השולית של כל נפש לכלל הוצאות המשפחה (הוצאה משוקללת לנפש).

מוצע לראות משפחה חד-הורית כאילו נוספה נפש אחת למספר הנפשות שבה.

שכר הלימוד שהורה חייב בו יוגבל לתשלום עבור

¹⁴ ס"ח התש"ס: עמ' 287; התשמ"ח, עמ' 118.
¹⁵ ס"ח התשי"ג, עמ' 108; התש"ס, עמ' 135.

"תלמיד" - מי שלומד במוסד בשנת לימודים בגן חובה או באחת הכתות א' עד י"ב;
 "ילד" - ילד מגיל 3 עד גיל 18, וכן ילד עד גיל 20 שעיקר זמנו מוקדש לסיים לימודים במוסד חינוכי. על-יסודי;
 "מספר נפשות במשפחה" - הורים וילדיהם, ואם ההורים חיים בנפרד - ההורה וילדיו החיים עמו, ואולם לגבי משפחה שבה הורה אחד בלבד, יראו כאילו למספר הנפשות בה נוסף אחד;
 "מדד" - מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה;
 "הכנסה משפחתית" - הכנסה חדשית של ההורים המחושבת על פי האמור בסעיף 18;
 "השר" - שר החינוך והתרבות.

חובת תשלום שכר לימוד

14. (א) בכפוף לאמור בסעיפים קטנים (ב) ר(ג), הורים של תלמיד ישלמו עבורו לאוצר המדינה שכר לימוד על פי קבוצת התשלום שהם נמנים עמה, שתיקבע על פי ההכנסה המשפחתית ומספר הנפשות באותה משפחה, כמפורט בתוספת הראשונה, בשיעור המפורט בתוספת השניה כפי שהוא מעודכן לפי סעיף 15(א).

(ב) הורים לא יהיו חייבים בתשלום שכר לימוד לגבי יותר משלושה תלמידים.

(ג) שילם אחד ההורים את שכר לימוד, פטור מתשלומם ההורה השני.

(ד) הוראות סימן זה יחולו גם על הורים שמקום מגוריהם הוא באזור יהודה והשומרון או באזור חבל עזה, והם אזרחי ישראל או זכאים לעלות לישראל לפי חוק השבות, התשי"א-1950.¹⁶

(ה) הוראות סימן זה לא יחולו על הורים של תלמיד בעיר פיתוח שהוכרזה לענין סעיף 15 לחוק ערי ואזורי פיתוח, התשמ"ח-1988,¹⁷ וכל עוד לא הוכרזו ערי פיתוח לענין הסעיף האמור - בעיר פיתוח שקבעו השר, שר האוצר ושר הפנים לענין סימן זה.

עדכון סכומי הכנסה משפחת ושכר לימוד

15. (א) סכומי ההכנסה המשפחתית יעודכנו לגבי כל שנת לימודים, החל משנת הלימודים התשנ"א, לפי השינויים שיחולו בשכר הממוצע כמשמעותו בחוק הביטוח הלאומי מן השכר הממוצע בחודש נובמבר 1989 עד השכר הממוצע בחודש יולי שקדם לתחילת שנת הלימודים; הודעה על התוספת הראשונה כפי שתעודכן כאמור תפורסם לפני תחילת שנת הלימודים ברשומות ובדרכים אחרות שיוורה השר.

(ב) סכומי שכר הלימוד יעודכנו לגבי כל שנת לימודים, החל בשנת הלימודים התשנ"א, לפי שיעור השינוי בתשומות בחינוך כפי שייקבע בידי השר ושר האוצר מחודש נובמבר 1989 עד מועד העדכון; הודעה על סכומי שכר הלימוד שעודכנו כאמור תפורסם, לפני תחילת שנת הלימודים, ברשומות ובדרכים אחרות שיוורה השר.

שינוי סכומי שכר הלימוד והכנסה המש

16. הממשלה רשאית, באישור ועדת הכספים של הכנסת, לשנות בצו את סכומי ההכנסה המשפחתית הנקובים בתוספת הראשונה ואת סכומי שכר הלימוד הנקובים בתוספת השניה.

דרכי התשלום

17. (א) שכר הלימוד ייגבה באמצעות רשות החינוך המקומית כמשמעותה בחוק לימוד חובה, התש"ט-1949, או המוסד שבו לומד התלמיד, והכל כפי שיקבע השר ביחד עם שר האוצר ושר הפנים.

¹⁶ ס"ח התשי"א, עמ' 159.

¹⁷ ס"ח התשמ"ח, עמ' 98 ועמ' 256.

(ב) השר ביחד עם שר האוצר ושר הפנים יקבע בתקנות את דרכי הגביה ומועדי התשלום.

18. (א) הכנסה משפחתית תיקבע כמפורט להלן:

קביעת הכנסה משפחתית

(1) במשפחה שבה חייב אחד ההורים בהגשת דו"ח לפי פקודת מס הכנסה (להלן - דו"ח) - לפי ההכנסה השנתית של ההורים על פי השומה האחרונה שנערכה להם, לרבות שומה עצמית, כשהיא צמודה ממדד חודש אוגוסט של שנת המס שלגביה נערכה השומה ועד מדד חודש אוגוסט שקדם לשנת הלימודים ומחולקת בשנים עשר; לענין זה, "הכנסה" - הכנסה חייבת כמשמעותה בפקודת מס הכנסה, למעט רווח הון ולמעט שבה מקרקעין כמשמעותו בחוק מס שבה מקרקעין, התשכ"ג-1963¹⁸;

(2) במשפחה שבה אין הורה החייב בהגשת דו"ח - לפי המשכורת השנתית של כל אחד מההורים, בתוספת הכנסות שאין לגביהן חובת הגשת דו"ח, בשנת המס שהתסיימה לפני שנת הלימודים, כשהיא צמודה ממדד חודש אוגוסט של שנת המס האמורה ועד מדד חודש אוגוסט שקדם לשנת הלימודים ומחולקת בשנים עשר.

(ב) הורים החייבים בתשלום שכר לימוד יגישו הצהרה על ההכנסה המשפחתית (להלן - ההצהרה); להצהרה יצורפו טופסי ריכוז משכורת שנתית של ההורים או השומה כאמור בסעיף קטן (א), או מסמכים אחרים התומכים בהצהרה, לפי הענין.

(ג) השר ביחד עם שר האוצר ושר הפנים, יקבע את אופן הגשת ההצהרה ומועד הגשתה, ורשאי הוא לקבוע כאמור דרכים אחרות לקביעת הכנסה משפחתית, באין מסמכים כאמור בסעיף קטן (ב).

19. לא הגישו הורים הצהרה במועד שנקבע לכך, והגוף שבאמצעותו נגבה שכר הלימוד כאמור בסעיף 17 קבע כי לא היתה להם הצדקה, יחויבו כתשלום שכר לימוד לפי קבוצת התשלום הגבוהה ביותר.

יין מי שלא הגיש הצהרה במועד

20. לא שולם שיעור של שכר לימוד במועד שנקבע לכך, יתווספו לסכום שלא שולם הפרשי הצמדה וריבית כמשמעותם בחוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א-1961¹⁹, (להלן - הפרשי הצמדה וריבית) מהמועד האמור עד למועד התשלום בפועל.

יגור בתשלום

21. שולם שכר לימוד ביתר, יוחזר סכום היתר בצירוף הפרשי הצמדה וריבית, מהמועד שבו שולם עד למועד החזרתו.

חזר תשלום זר

22. מי שהגיש הצהרה כוזבת, דינו - קנס.

צהרה כוזבה

23. הוראות פקודת המסים (גביה)²⁰, למעט סעיף 12 שבה, יחולו על תשלום שכר לימוד כאילו היה מס כמשמעותו בפקודה האמורה.

ין התשלום

24. לא יגלה אדם ידיעה או מסמך שנמסרו לו לצורך ביצוע פרק זה; אין בהוראה זו כדי למנוע גילוי לפי דרישת היועץ המשפטי לממשלה לצורך משפט פלילי או לפי דרישת בית משפט.

ובת סודיות

ס"ח התשכ"ג, עמ' 156.
ס"ח התשכ"א, עמ' 192; התשמ"ט, עמ' 52.
חוקי אי"י, כרך ב', עמ' 1374.

25. השר ממונה על ביצוע פרק זה והוא רשאי, בהתייעצות עם שר הפנים ושר האוצר, להתקין ביצוע ותקנות תקנות בכל הנוגע לביצועו.

26. (א) הוראות סימן זה יחולו בשנות הלימודים התשנ"א, התשנ"ב והתשנ"ג.
(ב) הוראות סימן זה יחולו על אף האמור בפרק השלישי לחוק לימוד חובה.

סימן ב': תיקונים בתקיקת החינוך

27. בחוק חינוך מיוחד, התשמ"ח-1988²¹ -
(1) בסעיף 7 בסופו יבוא:

"(ה) השר, בהסכמת שר האוצר, יקבע לכל שנת לימודים את התקציב להרחבת מספר הזכאים לחינוך מיוחד: השר יקבע לכל ועדת השמה את מספר הזכאים שהיא רשאית לאשר בכל שנת לימודים, על פי כללים שיבטיחו שסך עלות החינוך המיוחד לכל הזכאים החדשים לא יעלה על התקציב שייקבע כאמור לאותה שנה;

(2) בסעיף 24 -

(א) בסעיף קטן (א), במקום "התשנ"א" יבוא "התשנ"ב" ובמקום "התשנ"ח" יבוא "התשנ"ט";
(ב) בסעיף קטן (ב), במקום "התשנ"א" יבוא "התשנ"ב";
(ג) בסעיף קטן (ג), במקום "בשנת הלימודים התש"ן" יבוא "בשנת הלימודים התש"ן והתשנ"א".

28. בחוק לימוד חובה, (תיקון מס' 16), התשמ"ד-1984²², בסעיף 2, במקום "התשנ"א" יבוא "התשנ"ג" ובמקום "התשנ"ז" יבוא "התשנ"ט".

דברי הסבר

חדשים בנוסף על ההוצאה התקציבית השנתית הכרוכה בהרחבת אוכלוסית הזכאים במשך שבע שנים, המסתכמת בכ-47 מיליון שקלים חדשים.

כדי לקבוע מסגרת תקציבית להרחבה באוכלוסית הזכאים בגילאים 5 עד 18 כתוצאה מהחלטות ועדות ההשמה, וכדי למנוע את העלות הנובעת מהרחבת הזכאים לגילאים 4-3 ו-18-21, מוצע לתקן את החוק בעניינים הבאים:

א. התקציב להרחבת האוכלוסיה הזכאית לחינוך מיוחד ייקבע בידי שר החינוך והתרבות ושר האוצר.

ב. החלת החוק בהיקף מלא בכל אזורי הארץ תידחה בשנה נוספת וזאת כדי שתהיה אפשרות לקבל את תוצאות הניסוי ולהסיק מהם מסקנות לגבי יישומו המלא בעתיד.

סעיף 28 חוק לימוד חובה (תיקון מס' 16), התשמ"ד-1984, קבע חינוך חנינם בגן ילדים לגילאי 3-4, תחילתו של

סעיף 27 בשנת הלימודים התש"ן נכנסו לתוקף רוב הוראות חוק חינוך מיוחד, התשמ"ח-1988. חוק זה מרחיב את אוכלוסית הזכאים לחינוך מיוחד חנינם וחל גם על גילאי 4-3 וגילאי 18-21. על פי החוק יש להעניק לכלל הזכאים יום לימודים ארוך, חריש לימודים נוסף ושירותים גילויים כמו: הזנה, הסעות, שירותים רפואיים, שירותים פארא-רפואיים, שירותים פסיכולוגיים ושירותים סוציאליים. בחוק נקבע כי הוא יוחל בהדרגה במשך שבע שנים.

בהתאם לתיקון החוק עם אישור תקציב 1989 נערך בשנת הלימודים התש"ן ניסוי בהחלת חלק מהוראות החוק בשני אזורים בארץ. כמו כן הוחל בהפעלת ועדות השמה המפנות את הילדים הזכאים לחינוך מיוחד למוסדות קולטים ומטפלים.

המשמעות התקציבית של החלטות ועדות ההשמה בשנת הלימודים התש"ן היתה הוצאה בסך של 18 מיליון שקלים

²¹ ס"ח התשמ"ח, עמ' 114: התשמ"ט, עמ' 29.
²² ס"ח התשמ"ד, עמ' 160.

פרק ו': ארנונה כללית

29. (א) לא תגבה רשות מקומית בשל נכס ארנונה כללית לשנת הכספים 1990 בסכום העולה על סכום הארנונה שהגיע כדין בשל אותו נכס בשנת הכספים 1989.

סייג להעלאת ארנונה כללית

(ב) לשנת הכספים 1990 לא תשנה רשות מקומית הנחות כלליות מארנונה ותנאי תשלומה, לרבות התוצאות של אי-תשלום במועד, לעומת אלה שנקבעו כדין לשנת הכספים 1989, אלא לטובת החייבים בארנונה.

(ג) שר הפנים ושר האוצר, או מי שהם הסמיכו לכך, רשאים להתיר לרשות מקומית העלאת ארנונה, או שינוי הנחה או תנאי תשלום או תוצאות של אי-תשלום במועד שלא כמותר לפי סעיף קטן (ב).

(ד) רשות מקומית לא תטיל בשנת הכספים 1990 ארנונה כללית על סוגי נכסים או על סוגי שימושים שנכסיהם לא הטילה ארנונה בשנת הכספים 1989.

פרק ז': מסים

30. בפקודת מס הכנסה -

תיקון פקודת מס הכנסה

(1) בסעיף 3 -

(א) בסעיף קטן (ד), במקום הסיפה המתחילה במלים "לרבות סכומים" יבוא "לרבות אלה:

דברי הסבר

שכל תוספת משאבים שתחליף מימון הורים תופנה בעיקר לבעלי הכנסות בינוניות וגבוהות.

אין צורך בחוק זה כדי שישמש מכשיר להעלאת שיעורי ההשתתפות של הגיל הרך במסגרת חינוכית. זאת מכיון שכבר כיום כמתכונת הנוכחית של שכר מדורג, שיעורי ההשתתפות של הילדים בגני טרום חובה הינם גבוהים ביותר. בשנת הלימודים התשמ"ו ביקרו בגני הילדים בחינוך העברי 92% מכלל הילדים בגילאי 3 ו-99% מכלל הילדים בגילאי 4.

סעיף 29 מוצע לאסור העלאת ארנונה כללית של הרשות המקומית ושינוי שיעורי הנחות בארנונה אלא בהיתר של שר הפנים ושר האוצר. זאת בדומה להוראות שניקבעו בשנת הכספים 1988 ו-1989. הדבר ימנע קביעת ארנונה בשיעורים גבוהים ועיוותים בין הסקטורים השונים החייבים בתשלום, ויאפשר קביעת מדיניות כוללת מתאימה.

כן מוצע להבהיר כי אין להטיל ארנונה על סוגי נכסים וסוגי שימושים שעליהם לא הוטלה ארנונה בשנה הקודמת.

סעיף 30 לפסקה (1)(א): סעיף 3(ד) לפקודת מס הכנסה (להלן - הפקודה) קובע:

"(ד) סכומים ששולמו למעביד מאת קופת גמל כמשמעותה בסעיף 47, לרבות ריבית, הפרשי הצמדה

החוק נדחתה מפעם לפעם, והוא אמור להיכנס לתוקף החל בשנת הלימודים התשמ"א בהדרגה כמשך שש שנים.

למימוש חוק זה ישנה משמעות חמורה מבחינה תקציבית, הן בתקציב הרגיל והן בתקציב הפיתוח של משרד החינוך והתרבות.

התוספת בשנת התקציב 1990 היא כ-20 מיליון שקלים חדשים והתוספת המלאה (בתום שש שנים) שתדרש לבסיס התקציב הרגיל של המשרד הינה 211 מיליון שקלים חדשים במחירי תקציב 1989.

מעבר לעלות התקציבית הכבדה קיימים נימוקים נוספים לדחיית הפעלתו של חוק זה והם:

החוק יביא להקצאה מעוותת של משאבים מתקציב המדינה. זאת מכיון שתוספת המשאבים תופנה בעיקר לבעלי ההכנסות הבינוניות והגבוהות. מתוך כ-150,000 ילדים המבקרים כיום בגני טרום חובה, כ-24,500 ילדי עיירות פיתוח פטורים משכר לימוד. כ-7,500 ילדי שיקום שכונות וכ-6,000 ילדי ישובים חדשים משלמים רק 10% מהעלות וכ-9,500 ילדים במועצות אזוריות משלמים 22% מהעלות. כ-81,000 ילדים כלולים במערכת שכר לימוד מדורג שבה גובה תשלומי ההורים נקבע לפי מבחן ההכנסות לנפש.

רק 27,000 (18%) ילדים המבקרים בגנים פרטיים משלמים את העלות המלאה ללא מבחן הכנסה.

מאחר ול-82% מאוכלוסית הילדים המבקרת בגנים ניתן טיפול באמצעות מערכת הפטורים ושכר לימוד מדורג, הרי

(1) סכומים שהמעביד נהג בהם כאילו נתקבלו מהקופה והופקדו בה מחדש ותבע ניכויים לפי סעיף 517(5):

(2) סכומים שהופקדו בקופת גמל למטרה פלונית ויעודם שונה למטרה אחרת, לרבות רווחים שנצברו עליהם, סכומים שהועברו מחשבון אחד לחשבון אחר בקופת גמל או סכומים שהועברו מקופת גמל פלונית לקופת גמל אחרת; לענין זה, "העברה" - למעט העברה שהותרה בתקנות מכוח סעיף 47:

(ב) במקום סעיף קטן (ה) יבוא:

"(ה1) סכומים ששילם מעביד לקופת גמל לתגמולים או לקיצבה

בחודש פלוני עבור עובדו, בסכום העולה על השיעור שנקבע בתקנות מכוח סעיף 47 לגבי אותה קופה מוכפל בסכום התקרה, יראום כהכנסת עבודה של העובד בעת ששולמו לקופת הגמל; לענין זה, "סכום התקרה" - משכורת העובד אך לא יותר מהחלק ה-12 מתקרת ההכנסה המזכה כמשמעותה בסעיף 47.

(2) הנציב רשאי לשנות בכללים את סכום התקרה הקבוע בפסקה (1), לגבי עובד שמעבידו שילם עבורו כספים לקופת גמל לפיצויים וכן לקופת גמל לתגמולים או לקיצבה, וכן רשאי הוא לקבוע ביחס לעובד כאמור כי יחולו, לענין סעיף קטן זה, שיעורי הפרשה שונים מהשיעורים שנקבעו בתקנות מכוח סעיף 47.

(2ה) סכומים ששילם מעביד לקופת גמל עבור עובדו, בשל תקופה שבה נצברו לעובד זכויות בפנסיה תקציבית, יראום כהכנסת עבודה של העובד בעת ששולמו לקופת הגמל."

דברי הסבר

כמשמעותה בסעיף 47, לפי הנמוך, יראום כהכנסת עבודה של העובד בעת ששולמו לקופת הגמל."

מוצע לקבוע שמגבלת התקרה הקבועה בסעיף 3(ה1), תחול גם לגבי סכומים שהופרשו לקופת גמל לקיצבה, והיא תהיה כגובה השיעור שנקבע בתקנות מכוח סעיף 47 לפקודה מוכפל בסכום התקרה; "סכום התקרה" יהיה משכורת העובד אך לא יותר מהחלק ה-12 של תקרת ההכנסה המזכה כמשמעותה בסעיף 47; הנציב יוסמך לשנות בכללים את סכום התקרה. במקרה שהופרשו עבור עובד כספים לקרן לפיצויים ובנוסף לכך הופרשו עבורו כספים לקרן לתגמולים או לקיצבה, יוכל הנציב לקבוע בכללים את שיעורי הפרשה שמעבר להם יחויב העובד במס.

בנוסף לכך מוצע לקבוע כי סכומים ששילם מעביד לקופת גמל עבור עובדו, בשל תקופה שבה נצברו לעובד זכויות בפנסיה תקציבית, יראום כהכנסת עבודה של העובד בעת ששולמו לקופת הגמל. זאת, כדי למנוע כפל הטבות מס לעובד שבמקביל לצבירת פנסיה תקציבית מופרשים עבורו כספים לקופת גמל.

ורווחים אחרים, שמקורם בתשלומי המעביד לאותה קופה, יובאו בחשבון בקביעת הכנסתו; לענין זה, "סכומים ששולמו למעביד" - לרבות סכומים שהמעביד נהג בהם כאילו נתקבלו מהקופה והופקדו בה מחדש, ותבע ניכויים לפי סעיף 517(5):

יש הטוענים כי שינוי יעוד של כספים שהופקדו בקופת גמל והעברת כספים בין חשבונות ובין קופות בניגוד למה שהותר בתקנות, אינם מהווים אירוע שניתן לחייבו במס לפי החוק הקיים.

כדי למנוע ספק, מוצע לקבוע כמפורש ששינוי יעוד של סכומים שהופקדו בקופת גמל ושל רווחים שנצברו עליהם, או העברת כספים מקופת גמל אחת לשניה או מחשבון אחד לחשבון אחר באותה קופת גמל, יראו אותם כהכנסת המעביד, למעט מאותם מקרים שבהם ההעברה הותרה בתקנות שהותקנו מכוח סעיף 47 לפקודה.

לפסקה (1)3(ב); סעיף 3(ה1) לפקודה קובע:

"(ה) סכומים ששילם מעביד לקופת גמל לתגמולים בשביל עובדו, העולים בחודש על 5% ממשכורתו של העובד או מהחלק השנים-עשר של תקרת ההכנסה המזכה

(2) בסעיף 8(ג), במקום פסקה (3) יבוא:

"(3) הכנסה מיגיעה אישית כאמור בפסקאות (5) או (6) להגדרת יגיעה אישית שבסעיף 1, שאינה פטורה ממס - בשנת המס שבה פרש או נפטר העובד: סכום המס יחושב כך: החלק השישי של ההכנסה כאמור יצורף להכנסה החייבת של הנישום, וההפרש בין המס המגיע לאחר צירוף ההכנסה כאמור לבין המס המגיע לפני צירופה יוכפל בשישה; לענין זה, "הכנסה חייבת" - הכנסתו החייבת של העובד בשנת המס שבה פרש או נפטר, או הכנסתו החייבת בשנה שקדמה לה, בתיאומים שיקבע הנציב, לפי הגבוה שביניהן; אולם רשאי הנציב להתיר בכללים חלוקה של ההכנסה לשתי השנים הבאות, בתנאים שיקבע."

(3) בסעיף 9 -

(א) בפסקה (7א) -

(א) בפסקת משנה (ז), הסיפה המתחילה במילים "הוראה זו" - תימחק;

דברי הסבר

על אותה שישיית יוכפל בשש. הכנסת הנישום שאליה ייוסף המענק לצורך חישוב המס תהיה הכנסתו בשנה שבה נתקבל המענק או הכנסתו בשנה שקדמה לה, לפי הגבוה שביניהן; זאת כדי למנוע הפחתת מס באמצעות דחיית קבלת המענק לתחילת שנת המס שלאחר מועד הפרישה.

(2) פריסה של ההכנסה לשתי השנים הבאות לפי כללים שקבע הנציב. בכללים אלה רשאי הנציב לקבוע תנאים לתיאום ההכנסה והמס שנוכה ממנה במהלך השנתיים בהתאם לשיעור עליית האינפלציה.

לפסקה (3)(א): סעיף 9(א7) (1) לפקודה קובע:

"(1) בכפוף לאמור בפסקת משנה (א)(4)(א), רואים מענק הון עקב פרישה וכן מענק הון עקב מוות כמענק שנתקבל גם אם נשאר מופקד בקופת גמל; הוראה זו לא תחול על סכומים העומדים לזכותו של עובד שפרש בקופת גמל לקיצבה, אם בעת פרישתו הודיע לנציב על רצונו להמשיך ולהשאירם למטרת תשלום קיצבה; הודיע כאמור, רשאי הוא לחזור בו על ידי הודעה לנציב; חזר בו כאמור, יראו את כל הסכום - בכפוף לפסקה (17) - כולל ריבית, הפרשי הצמדה ורווחים אחרים עליו, כמענק פרישה ויחולו לגביו ההוראות הבאות:

(1) לא קיבל מענק בעת פרישתו - יהי זכאי לפטור על פי פסקת משנה (א), ותקרת הפטור תהיה כפי שהיתה בעת חזרתו מבחירתו;

(2) קיבל מענק בעת פרישתו, תופחת תקרת הפטור בשיעור השווה לסכום המענק לכל שנת עבודה, מחולק בתקרת הפטור כפי שהיתה בעת הפרישה; לענין זה, אם נתקבל המענק בתוך חמש שנים שלפני חזרתו מבחינתו, יובאו בחשבון המענק בשלמותו, ואילו אם נתקבל בין השנה

לפסקה (2) סעיף 8(ג)(3) לפקודה קובע:

"לפי בקשת הנישום או יורשיו, יראו את ההכנסות שלהלן, לענין חישוב המס החל עליהן, כאילו נתקבלו כאמור לצידן:

(ג) הכנסה מיגיעה אישית כאמור בפסקאות (5) או (6) להגדרתה שבסעיף 1 - בחלקים שנתיים שווים בשנות העבודה שבשלהן משולם המענק או בתקופה שבה נוצרה הזכות לקיצבה, לפי הענין, אך בלא יותר משש שנות המס המסתיימות בשנה שבה נתקבלו המענק או היוון הקיצבה; אולם רשאי הנציב, אם נתבקש על כך, להתיר חלוקה לתקופה אחרת לרבות לשנים הבאות, בתנאים שיקבע, לרבות תשלום מקדמה."

מטרת ההוראה האמורה היא למנוע מצב שבו מענק המתקבל עקב פרישה או מוות של עובד או עקב היוון קצבאות מסויימות, יגרום לכך שבאותה שנת מס יחול על העובד שיעור מס גבוה בהרבה מהשיעור הרגיל החל על הכנסתו.

שיטת הפריסה הקבועה כיום בסעיף גורמת לכך שסכום ההכנסה הנומינלי יחויב במס לפי מדרגות מס שונות מהמדרגות שבתוקף בעת קבלת ההכנסה. במקרה של פריסה לשנים קודמות הדבר פוגע בנישום ובמקרה של פריסה לשנים הבאות הנישום יוצא נשכר, ובשני המקרים אין לכך הצדקה.

לכן מוצע להחליף את שיטת הפריסה הקיימת בשיטה חדשה שבה שתי חלופות:

(1) פריסה לפי בקשת הנישום. לפי חלופה זו כל הסכום יחויב במס בשנה שבה נתקבל, אך לצורך חישוב המס תיווסף להכנסת הנישום שישיית מסכום המענק, והמס שיחול

(ב) אחרי פסקת משנה (ז) יבוא:

(ח) בפסקה זו, "משכורת" - הכנסת עבודה, למעט תשלומים שניתנו לעובד לכיסוי הוצאותיו שאינם תשלומים בשל רכישת ספרות מקצועית ולמעט שוויו של שימוש ברכב שהועמד לרשות העובד:

(ב) בפסקה (17), בסופה יבוא "או (ה)2":

(ג) בפסקה (20), פסקאות משנה (א), (ב) ו-(ג) והסימן "(ד)" - יימחקו.

(4) במקום סעיף 11 יבוא:

11. שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאי לקבוע כי תושב ישוב שנקבע בתקנות וגר בו רוב ימות השנה, יהיה זכאי לזיכוי ממס בשיעור של 7% מהכנסתו החייבת, ובלבד שסך כל הזיכוי לא יעלה על 2500 שקלים חדשים לשנת מס.

(5) בסעיף 32(9) -

(א) בפסקת משנה (א)1, במקום הסיפה המתחילה במלים "לבעל שליטה" יבוא "בשל שנות עבודה עד שנת 1975 למי שהיה באותם שנים בעל שליטה בחברה":

(ב) בפסקת משנה (א)2, הקטע מ"הוראות פסקאות משנה (1) ו-(2)" עד "לפי הנסיבות" - יימחק.

דברי הסבר

בעקבות המוצע בפסקה (2) לעיל מוצע לקבוע כי כספים שקיבל עובד מקופת גמל לתגמולים יהיו פטורים ממס אם חוייבו במס בעת הפרשה לקופה מכוח סעיף 3(ה)2 לפקודה.

לפסקה (3)3: סעיף 9(20) לפקודה קובע:

"פטורים ממס:

הנחות ומתנות ממעביד לעובדו ושוויה של המענה מאורגנת

(20) (א) הנחות שקיבל עובד ממעבידו, בסכום כולל שאינו עולה על 204 שקלים חדשים לשנה, ברכישת טובין ממלאי עסקו של המעביד או בקבלת שירותים שהמעביד מספק דרך עסק, וכן הפרשי ריבית כאמור בסעיף 3(ט) בסכום כולל כאמור:

(ב) ארוחות שקיבל עובד במפעל ממעבידו או הנחות ממחיריהן, בשווי כולל שאינו עולה על 420 שקלים חדשים לשנה, ובלבד שהארוחות סופקו בתחום המפעל של המעביד:

"מפעל" - לענין זה -

(1) מפעל תעשייתי שעיקר פעילותו בשנת המס היא פעילות ייצורית כמשמעותה בחוק עידוד התעשייה (מסים), התשכ"ט-1969:

(2) משק חקלאי המשמש בשנת המס בעיקר לייצור תוצרת חקלאית, לרבות צמחים ובעלי חיים:

השישית לבין השנה העשירית שלפני חזרתו מבחירתו - יוקטן סכום המענק שיובא בחשבון ב"כ 20% לכל שנה מהשנה השישית שלפני הבחירה ועד השנה העשירית:

הברירה הניתנת כיום לעובד, להודיע על רצונו שלא תחולנה לגביו הוראות פסקה (ז) ולאחר מכן לחזור בו מהודעתו, גורמת לכך שסכומים ניכרים יוצאו מקופות הגמל כפטור ממס לפני גיל פרישה והדבר גורם לאבדן מס משמעותי מוצע לכן לבטל אפשרות זו.

כמו כן מוצע להגדיר משכורת לענין סעיף זה, בהתאם למשכורת המזוהה בסיס לחישוב הפרשה בתקנות מס הכנסה (תנאים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964.

לפסקה (3)3: סעיף 9(17) לפקודה קובע:

"פטורים ממס:

כספי עובר מקופת גמל

(17) כספים שקיבל עובד ושמקורם בתשלומי מעביד לקופת גמל לתגמולים וכספים אלה אינם חייבים במס על פי סעיף 87, ובלבד שלגבי תשלומים שנעשו משנת המס 1964 ואילך יהיו פטורים רק אותם כספים שמקורם בתשלומי מעביד בגבולות הסכומים על פי השיעורים שנקבעו בתקנות על פי סעיף 47, וכן כספים שחוייבו במס על פי סעיף 3(ה)1:

(6) בסעיף 33 -

(א) בכותרת השוליים, אחרי "ניכויים" יבוא "זיכויים";

(ב) בסופו יבוא:

"(ד) נישום החייב בניהול פנקסי חשבוניות בשנת מס פלונית ולא ניהל פנקסים קבילים, לא יותר לו באותה שנת מס זיכוי ממס לפי סעיף 121א".

(7) בסעיף 40(א), במקום הרישה המסתיימת במלים "בשל כל ילד נוסף" יבוא "יחיד תושב ישראל שיש לו שלושה ילדים זכאי לנקודת קיצבה ורבע; יחיד תושב ישראל שיש לו ארבעה ילדים או יותר זכאי לנקודת קיצבה בשל כל אחד משני ילדיו הראשונים, ולנקודת קיצבה ורבע בעד כל ילד נוסף."

(8) סעיף 44 - בטל;

(9) סעיף 345 - בטל;

(10) סעיף 47 - בטל;

(11) בסעיף 66(א)(3), במקום "נקודת זיכוי אחת" יבוא "חצי נקודת זיכוי";

(12) בסעיף 97(א), פסקה (6) - בטלה;

(13) סעיף 120א, בהגדרת "תיקרות הכנסה", בסופה, יבוא "לענין שיעורי הזיכוי על פי סעיף 121א ולענין תקרת הזיכוי על פי סעיף 11";

(14) אחרי סעיף 121 יבוא:

121א. (א) בחישוב המס על הכנסתו של יחיד תושב ישראל ינתן זיכוי ממס בשיעור כדלקמן מהכנסתו החייבת:

(1) אם הכנסתו החייבת אינה עולה על 17,640 שקלים חדשים - 5%;

דברי הסבר

לפסקה (4): סעיף 11 לפקודה קובע:

"שטחי פיתוח

11. שר האוצר רשאי, באישור ועדת הכספים של הכנסת, לקבוע בתקנות הוראות בדבר הנחה ממס על הכנסה שהופקה, בדרך שנקבעה בתקנות, כשטח התיישבות חדשה או בשטח פיתוח שהוגדרו באותן תקנות, או על-הכנסתו של תושב שטח כאמור, וכן רשאי הוא, באישור כאמור, לקבוע ניכוי נוסף בשל נכסים של מפעל באותו שטח, והכל בתנאים שיקבע."

מוצע לתקן את הסעיף ולקבוע כי יינתן זיכוי בשיעור אחיד לתושבי ישובים שייקבעו בתקנות. הזיכוי יינתן רק לתושב המתגורר בישוב רוב ימות השנה והוא יוגבל לתקרה של 2500 שקלים חדשים בשנת מס; הסכום האמור יתואם באופן שבו מתואמות תקרות ההכנסה.

(3) בית מלון, פנסיון, בית מרגוע, בית הארץ, חה, בית אוכל, בית אבות, בית מחסה או בית חולים;

(ג) מתנות שקיבל עובד ממעבידו בסכום כולל שאינו וולה על 48 שקלים חדשים לשנה;

(ד) שוויה של נסיעת העובד מביתו למקום העבודה בחזרה בהסעה מרוכזת המאורגנת ממומגת בידי המעביד, אם נציב או מי שהוא הסמיך לכך קבע שהסעה מרוכזת של עובדים למקום העבודה היא הכרחית בשל תנאי העבודה ויקומו של מקום העבודה, וההסעה היא בהתאם לתנאים קבע."

ההטבות המוענקות לפי פסקאות (א), (ב) ו-(ג) לסעיף (20) מהוות תחליף שכר והן מפלות בין ענפים וסוגי בדים: לפיכך מוצע לבטלן.

(2) אם הכנסתו החייבת היא מ־17,641 שקלים חדשים עד 29,040 שקלים חדשים - 4%:

(3) אם הכנסתו החייבת היא מ־29,041 שקלים חדשים עד 41,280 שקלים חדשים - 3%:

(4) אם הכנסתו החייבת היא מ־41,281 שקלים חדשים עד 87,000 שקלים חדשים - 2%:

לענין זה, "הכנסה חייבת" - למעט הכנסה חייבת שנקבע לגביה שיעור מס מיוחד או שניתן לגביה פטור ממס.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), אם סכום הזיכוי החלופי גבוה מסכום הזיכוי לפי סעיף קטן (א), יזוכה הנישום בסכום הזיכוי החלופי לענין זה -

"סכום זיכוי חלופי" - סכום הזיכוי החל על מי שהכנסתו היא בגובה תקרת ההכנסה הנמוכה הקרובה ביותר להכנסתו החייבת של הנישום, פחות סכום ההפרש בין הכנסתו החייבת לתקרה האמורה, לאחר שנוכה המס החל על סכום ההפרש האמור:

"תקרת הכנסה" - כל אחד מהסכומים הנקובים בפסקאות (1) עד (4) לסעיף קטן (א).

(ג) האמור בסעיף קטן (ב) לא יחול לגבי יחיד שאינו זכאי לזיכוי ממס לפי סעיף קטן (א).

דברי הסבר

ובלבד שהמקבל היה בעל שליטה בשנות העבודה שבשלהן שולם המענק.

לאור התיקון לא יהיה עוד צורך בסייג הקובע כי פסקאות משנה (1) ו־(2) יחולו גם לגבי מי שטרם חלפו שנתיים מיום שחדל להיות חבר, ומוצע למחוק.

לפסקה (6): סעיף 33(ב) לפקודה קובע:

"(ב) נישום שבשנת מס פלונית לא ניהל פנקסים קבילים לא יותרו לו קיזוז הפסדים משנים קודמות כנגד הכנסתו באותה שנת מס, ואם הוא חייב בניהול פנקסי תשכונות בשנת מס פלונית ופנקסיו נמצאו בלתי קבילים בנסיבות מחמירות, לא יותרו לו באותה שנה ניכויים וקיזוזים בשל חובות אבודים והפסדים ולא יוכר לו הפסד לאותה שנה."

מוצע לקבוע כי הזיכוי ממס שמוצע לתיתו לבעלי ההכנסות הנמוכות והבינוניות בסעיף 121א לפקודה, לא יינתן לנישום החייב בניהול פנקסים, שפנקסיו נמצאו בלתי קבילים. הוראה דומה קיימת כיום בסעיף 121(ב) לפקודה לגבי שיעור מס מופחת על הכנסה מיגיעה אישית.

לפסקה (5): סעיף 9)32(א) לפקודה קובע לאמור:

"32. בכירור הכנסתו החייבת של אדם לא יותרו ניכויים בשל:

(9)א(1) תשלום סכומי מענק עקב פרישה או עקב מות הפטורים ממס לפי סעיף 9)7(א) ששילמה חברה שהיא בשליטתם של לא יותר מחמישה בני אדם, כמשמעותה בסעיף 76, לבעל שליטה שהוא חבר בה או לאחר במקומו, בשל שנות עבודה עד שנת 1975:

(2) תשלומים לקופת גמל ששילמה חברה כאמור בפסקת משנה (1) כשל חבר, למעט תשלומים לקופת גמל לפיצויים או לקיצבה בשיעורים ובתנאים שנקבעו בתקנות לענין סעיף 47, אך לא יותר מ־1,760 שקלים חדשים לשנה:

הוראות פסקאות משנה (1) ו־(2) יחולו גם לגבי מי שטרם חלפו שנתיים מיום שחדל להיות חבר. על אף האמור בפסקה זו רשאי הנציג להורות אחרת אם ראה לעשות כן לפי הנסיבות:"

מוצע לקבוע כי הוראת פסקה (1) תחול גם אם האדם שלו משתלם המענק אינו בעל שליטה בעת קבלת המענק,

(15) בסעיף 179, במקום "וכן לשנות את תאריכי פרעונן" יבוא "לשנות את תאריכי פרעונן או לקבוע כי המקדמות ישולמו אחת לחודשיים או אחת לתקופה אחרת שתיקבע".

(16) בסעיף 245, בסופו יבוא:

"(ג) (1) שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, יקבע לפני כל שנת מס תקרה להטבות מס שיינתנו לפי סעיפים 20 ו-20א בשנת המס, ורשאי הוא לקבוע תקרות נפרדות לסוגי הטבות: תקרה לענין הטבות בשל חיפושי נפט תיקבע לאחר התייעצות עם שר האנרגיה והתשתית;

(2) לא יותקנו תקנות ולא יינתן אישור לפי סעיפים 20 או 20א בשנת מס פלונית, אם יש בהם כדי להגדיל את סך כל הטבות המס הניתנות באותה שנה מכוח הסעיפים האמורים, מעבר לתקרת הסכום שקבע שר האוצר לאותה שנת מס."

דברי הסבר

לפסקה (10): מוצע לבטל את הסעיף המעניק זיכוי בשל ביטוח רפואי מהסיבות המפורטות בדברי ההסבר לפסקה (8).

לפסקה (11): סעיף 66 לפקודה זן בחישוב נפרד של בני זוג. סעיף קטן (א)(3) לסעיף זה קובע לאמור:

"(3) זכאות לנקודות קיצבה לפי סעיף 140(א) תהא רק לאיש, ובחישוב המס של האשה תובא בחשבון נקודת זיכוי אחת בשל כל ילד שבשנת המס טרם מלאו לו 18 שנה." מוצע להפחית את שיעור הזיכוי ממס שזכאית לו אשה בשל כל ילד שגילו פחות מ-18 שנים, לחצי נקודת זיכוי. המלצה בכיוון זה היתה כלולה בדו"ח וועדת המומחים לרפורמה במס הכנסה ליחידים, והיא תואמת את המגמה לבטל הבדלים במיסוי בין נשים לגברים.

לפסקה (12): סעיף 97(א)(6) לפקודה מעניק פטור ממס על פדיון מנייתו של חבר באגודה שיתופית לתחבורה המפעילה שירות להסעת נוסעים באוטובוסים בקווי שירות.

מוצע לבטל פטור זה, מכיוון שהוא יוצר הפליה בלתי צודקת לטובת חברי קואופרטיבים לתחבורה לעומת כלל העצמאים במשק, שאינם פטורים ממס רווחי הזן על מכירת עסקם.

לפסקה (13): בסעיף 120א לפקודה מוגדרות "תיקרות הכנסה" כלהלן: "סכומי הכנסה לענין קביעת שיעורי המס על פי סעיף 121."

מוצע להוסיף להגדרת תיקרות הכנסה את הסכומים שייקבעו בסעיף 121א לפקודה לענין מתן זיכוי ואת סכום התיקרה שייקבע בסעיף 11 לפקודה כתיקרת זיכוי לתושבי ישובי פיתוח. תוספת זו תביא לכך שסכומים אלה יתואמו בדרך שבה מתואמות תיקרות הכנסה.

לפסקה (7): סעיף 40(א) לפקודה קובע:

"(א) יחיד תושב ישראל זכאי לנקודת קיצבה בשל כל אחד משני הילדים הראשונים, ולנקודה רבע בשל כל ילד נוסף; תשלום נקודות הקיצבה ייעשה על ידי המוסד לביטוח לאומי על פי חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשכ"ח-1968."

מוצע להפחית את נקודות הזיכוי שלהן זכאי תושב ישראל בשל ילדיו, ולקבוע כי מי שיש לו שלושה ילדים יהיה זכאי לנקודת קיצבה רבע, ומי שיש לו ארבעה ילדים או יותר יהיה זכאי לשתי נקודות קיצבה בשל שני ילדיו הראשונים, ולנקודות קיצבה רבע בעד כל ילד נוסף.

מי שיש לו פחות משלושה ילדים, והכנסתו נופלת מתקרה מסוימת, יהיה זכאי לנקודות קיצבה מכוח הוראות שייקבעו בחוק הביטוח הלאומי לפי סעיף 11 לעיל.

לפסקה (8): סעיף 44 לפקודה מעניק זיכוי בעד הוצאות רפואיות.

מוצע לבטל את הזיכוי ממס לגבי הוצאות בעד טיפול רפואי נוסף, מעבר לתשלומים לקופת חולים, ולהשוותו לרכישת כל שירות אחר. זאת, לאור העובדה שהנהנים העיקריים מהזיכוי הם בני השכבות המבוססות, הנזקקים לשירותי רפואה פרטיים, גם מקום שאלה אינם חיוניים, ונהנים מזיכוי ממס.

לפסקה (9): ברוח המלצות וועדת המומחים לרפורמה במס הכנסה ליחידים, מוצע לבטל את הזיכוי ממס הניתן לסטודנטים. העלאת סף המס ומתן זיכוי לבעלי ההכנסות הבינוניות והנמוכות תפצה סטודנטים שיעקר עיסוקם הוא לימודים ושהינם בעלי הכנסה נמוכה או בינונית. ביטול הזיכוי הניתן כיום לסטודנט ימנע מתן הטבה בלתי מוצדקת לסטודנטים בעלי רמת הכנסה גבוהה.

31. בחוק איזור סחר חופשי באילת (פטורים והנחות ממסים), התשמ"ה-1985²³, סעיפים 10, תיקון חוק איזור סחר חופשי באילת 12 ו-11 - בטלים.
32. בחוק רשות השידור, התשכ"א-1961²⁴, סעיף 36 - בטל. תיקון חוק רשות השידור
33. בחוק להכדר ההימורים בספורט, התשכ"ז-1967²⁵, סעיף 10 - בטל. תיקון חוק להסדר ההימורים בספורט
34. בחוק רשות הנמלים והרכבות, התשכ"א-1961²⁶, סעיף 61 - בטל. תיקון חוק רשות הנמלים והרכבות
35. בחוק רשות שדות התעופה, התשל"ז-1977²⁷, סעיף 48 - בטל. תיקון חוק רשות שדות התעופה

דברי הסבר

שהיתה לו (8 אגורות), כלומר בסה"כ סכום הזיכוי שינתן לו יהיה 881.2 שקלים חדשים.

לפסקה (15): עד תחילת שנת המס 1990 צריך היה לשלם את מקדמות המס מידי חודש. בתחילת שנת המס 1990 הותקנו תקנות מכוח סעיף 245 לפקודה המאפשרות לסוגי נישומים לשלם מקדמות אחת לחודשיים. תוקף תקנות המותקנות מכוח סעיף 245 הוא לשלושה חודשים בלבד ויש אפשרות להאריך עד תום שנת המס שבה פורסמו. מוצע להסמיך את שר האוצר להתקין תקנות כאמור ללא מגבלת זמן.

לפסקה (16): סעיף 245 לפקודה קובע הגבלות על מתן הנחות והקלות במס. מוצע להוסיף הוראה שתגביל את יכולתן של הרשויות המוסמכות להתקין תקנות ולתת אישורים לפי סעיפים 20 או 20א לפקודה בשנת מס פלונית, אם יש בכך כדי להגדיל את סך כל הטבות המס הניתנות מכוח הסעיפים האמורים, באותה שנת מס, מעבר לתיקרה שקבע שר האוצר לגבי אותה שנה.

סעיף 31 מוצע לבטל את ההוראות בחוק אזור סחר חופשי באילת המתייחסות למסים ישירים. במקומן יבואו ההטבות שיינתנו לפי סעיף 11 לפקודה.

סעיפים מוצע לבטל את הפטור ממס לרשויות ולגופים 32 עד 37 בעלי אופי עסקי: הפטור ממס גורם לכך שבגופים אלה נצברים רווחים שאין להם הצדקה כלכלית,

לפסקה (14): בעקבות הפחתת שיעור המס השולי המירבי בשנת 1987, מ-60% ל-48% ליחיד ומ-61% ל-45% לחברה (וכרווחים מחולקים מ-67% ל-55%), שיעור המס השולי המרבי בישראל מקביל כיום לשיעור הממוצע בעולם.

ואולם, המרווחים בין מדרגת מס אחת לשניה מצומצמים, וכתוצאה מכך נטל המס על בעלי ההכנסות הבינוניות גבוה.

על מנת לפתור בעיה זו ולהשיג פרוגרסיביות בהטלת המס מוצעת שיטה של מתן זיכויים, בשיעור פוחת והולך ככל שההכנסה גבוהה יותר. הזיכוי הוא כללי, ונקבע במקביל לביטול הזיכויים והפטורים האישיים לסקטורים שונים.

כדי למנוע מצב שבו תוספת שקלים בודדים להכנסה תביא להקטנת ההכנסה נטו של הנישום, בשל המעבר ממדרגת זיכוי אחת למדרגת זיכוי גבוהה יותר, מוצע לקבוע שיטת הקילה.

לדוגמא: מי שהכנסתו היא 17,640 שקלים חדשים יהיה זכאי לפי סעיף 121א המוצע לזיכוי ממס בסכום של 882 שקלים חדשים. ללא מתן הקילה, אם הכנסתו היתה גדלה בשקל אחד, הוא היה זכאי לזיכוי ממס בסכום של 705.64 שקלים חדשים. בהנחה ששיעור המס על אותה תוספת הכנסה של 1 שקל חדש הוא 20%, קיבל אותו נישום תוספת הכנסה נטו של 8 אגורות ומאידך סכום הזיכוי הופחת ב-176.36 שקלים חדשים.

כדי למנוע תוצאה זו מוצע לקבוע כי נישום כאמור יזוכה ממס בסכום של 882 שקלים ורשים פחות תוספת הכנסה נטו

²³ ס"ח התשמ"ה, עמ' 204: התשמ"ז, עמ' 42.
²⁴ ס"ח התשכ"ה, עמ' 106.
²⁵ ס"ח התשכ"ז, עמ' 142.
²⁶ ס"ח התשכ"א, עמ' 145.
²⁷ ס"ח התשל"ז, עמ' 182.

36. בחוק רשות נאות מרפא, התשל"ג-1973 ²⁸ , סעיף 32 - בטל.	תיקון חוק רשות נאות מרפא
37. בפקודת האמנה וההסכמים של חברת הנפט העיראקי, 1939 ²⁹ , בתוספת הראשונה, סעיפים ד ויה - בטלים.	תיקון פקודת האמנה וההסכמים של חברת הנפט העיראקי
38. בחוק עסקאות גופים ציבוריים (אכיפת ניהול חשבונות), התשל"ז-1976 ³⁰ -	תיקון חוק עסקאות גופים ציבוריים
(1) בשם החוק, במקום "אכיפת ניהול חשבונות" יבוא "אכיפת ניהול חשבונות ותשלום חובות מס";	
(2) בסעיף 1, בסופו יבוא:	
"חוק מסים" - חוק הון בהטלת מסים או תשלומי חובה, ששר האוצר ממונה על ביצועו;	
"חוב סופי" - סכום שאדם חייב בו על פי חוק מסים ושאינו לגביו עוד זכות להשגה, לערר או לערעור.	
(3) אחרי סעיף 2 יבוא:	
2.א. (א) המדינה לא תתן ערבות, לא תעביר כספים, לא תשלם תשלומים ולא תוותר על חובות לתושב ישראל, אלא לאחר שהומצא למי שמייצג את המדינה בקשר לאותם ערבות, העברה, תשלום או ויתור, אישור מפקיד מורשה או העתק מאישור זה, המעיד שלאותו תושב אין חוב סופי, או שהגיע להסדר עם רשויות המס בקשר לחוב סופי המגיע ממנו.	"תשלום מהמדינה"
(ב) הוראות סעיף זה לא יחולו על תשלום לפי חוק, אם נקבע באותו חוק שהתשלום אינו ניתן לעיקול.	
(ג) נציג מס הכנסה רשאי לקבוע כללים לביצוע הוראות סעיף קטן (א) ורשאי הוא בכללים לסייגן, או לקבוע כי יחולו בהתקיים תנאים שיקבע.	

דברי הסבר

שהגיע להסדר עם רשויות המס בקשר לחובות המס הסופיים המגיעים ממנו.	והדבר פוגע ביכלתה של הממשלה להחליט על אופן חלוקת התקציב בין הגופים ורשויות המדינה השונים.
הוראה זו תיקבע בחוק עסקאות גופים ציבוריים (אכיפת ניהול חשבונות), התשל"ז-1976, והיא תיוסף להוראה הקיימת כיום בחוק האמור הקובעת, כי גוף ציבורי יוכל לבצע עסקה עם תושב ישראל רק אם הומצא לו אישור	סעיף 38 מוצע לקבוע כי המדינה לא תיתן ערבות, לא תעביר כספים, לא תשלם תשלומים ולא תוותר על חובות לנישום אלא לאחר שהומצא למי שמייצג את המדינה אישור מפקיד מורשה המעיד שלאותו נישום אין חוב מס סופי או

²⁸ ס"ח התשל"ג, עמ' 177.
²⁹ ע"ד 1939, תוס' 1, עמ' 46.
³⁰ ס"ח התשל"ז, עמ' 280.

(1) בסעיף 1 -

(א) בהגדרת "זכות במקרקעין", אחרי "לתקופה כאמור" יבוא "ולרבות זכות חכירה שהעניקו מינהל מקרקעי ישראל או הסוכנות היהודית לארץ ישראל לאגודה שיתופית כמשמעותה בסעיף 62 לפקודת מס הכנסה, או זכות חכירה כאמור שהעניקה אותה אגודה לחבריה, והכל כשהחכירה הינה לתקופה של 3 שנים לפחות";

(ב) בהגדרת "חכירה", בסופה יבוא "לרבות הרשאה להחזיק או להשתמש במקרקעין";

(ג) בהגדרת "דירת מגורים", המלים "לפי טיבה" - יימחקו;

(2) בסעיף 48(ה)2, במקום "91(ד)" יבוא "91(ה)";

(3) בסעיף 49, במקום סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ב) לענין פרק זה יראו את המנויים להלן כמוכר אחד:

(1) מוכר ובן זוגו, למעט בן זוג הגר דרך קבע בנפרד;

(2) מוכר וילדיו שטרם מלאו להם 21 שנים, למעט ילדים נשואים."

(4) בסעיף 49 -

(א) בסעיף קטן (א), המילה "כל" - תימחק ואחרי "הזכויות במקרקעין שיש לו בדירה" יבוא "או חלק מהן";

(ב) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ג) במכירת דירת מגורים אשר נרכשה שנה לפחות לפני שהמוכר ובן-זוגו נישאו או שנרכשה לאחר שהחלו לגור דרך קבע בנפרד, ואשר אילמלא הוראת סעיף 49(ב)1 הייתה פטורה ממס, יינתן למוכר זיכוי מן המס שהוא חייב בו בשיעור של 50%."

דברי הסבר

חכירה שהוקנתה לאגודה שיתופית או לחבריה, אם תקופת החכירה היא 3 שנים לפחות.

לפסקאות (1) ו-(7): קיימים פסקי דין סותרים של בית המשפט העליון, בנושא הגדרת דירת מגורים. מוצע להשמיט את המלים "לפי טיבה" מהגדרת דירת מגורים. כתוצאה מכך מכירה של דירה שיועדה למגורים תהיה פטורה ממס, אף אם המוכר אינו מתגורר בה בשעת המכירה. מכירת דירת מגורים שאיננה מיועדת או משמשת למגורים לא תהיה פטורה ממס.

לפסקה (2): סעיף 48(ה)2(2) מפנה כיום, בשל טעות טכנית, לשומה הנעשית על פי סעיף 91(ד) לפקודה. סעיף 91(ד) לפקודה דן במקדמות לענין רווח הון ולא בעריכת שומה. סעיף 91(ה) הוא הדן בשומה וכוונת המחוקק היתה

מרשויות המס המענידי, כי אותו תושב מנהל פנקסים ומגיש דו"חות כדיון.

סעיף 39 לפסקאות (1) (א) ו-(ב): מוצע לשנות את הגדרת זכות במקרקעין, לאור פסיקת בית המשפט העליון, שקבעה כי מכירת משקים חקלאיים אינה חייבת במס שבח מקרקעין. נובע מפסיקה זו כי מכירה כאמור חייבת במס רווח הון.

הסדרי המיסוי של מכירת משקים, כאמור, מצויים כולם בחוק מס שבח מקרקעין, התשכ"ג-1963. בתיקון מס' 12 לחוק מס שבח מקרקעין, תוקן החוק על מנת לכלול מכירת משק חקלאי, במסגרת החוק האמור. לאור פסיקת בית המשפט, והעובדה כי תיקון 12 לא הגשים הלכה למעשה את כוונת המחוקק, מוצע להוסיף לגדר זכות במקרקעין גם זכות

(5) בסעיף 149(ב1), במקום פסקת משנה (א) יבוא:

"(א) מתנה לבן זוגו של נותן המתנה:

(1א) מתנה לילדו של נותן המתנה, ובלבד שלא מכר לאותו ילד דירת מגורים אחרת בפטור ממס;

(6) בסעיף 149ג, אחרי "בנוסף על הדירה הנמכרת" יבוא "דירת מגורים אשר לא ניתן פטור בעת מכירתה או";

(7) בסעיף 149ד, המלים "לפי טיבה" - יימחקו;

(8) במקום סעיף 149 יבוא:

149. ככפוף לכל הוראה אחרת כפרק זה, במכירת דירת מגורים שהתמורה המשתלמת בעדה הושפעה לדעת המנהל מקיומן של זכויות בניה בלתי מנוצלות יותר מ-70% מהשטח הכולל המותר בכנייה או מהשטח הצפוי להיכנות (להלן - זכויות בניה כוללות), יינתן פטור בשל שווי המכנה בתוספת חלק יחסי משווי הנכס כולו כיחס שבין כפל השטח הבנוי לבין זכויות הבניה הכוללות, ואת יתרת סכום השווי יראו כדמי מכר של זכות אחרת במקרקעין, אשר שווי רכישתה הוא חלק יחסי משווי רכישת הזכות כולה כיחס חלק שווי המכירה המתייחסת לזכות זו ולמלוא שווי המכירה; הניכויים והוספות יוחסו בהתאם."

"כשהמחיר מושפע מקיום זכויות בניה

(9) בסעיף 94, אחרי סעיף קטן (ה) יבוא:

"(ו) לענין סעיף 78 לפקודת פשיטת הרגל [נוסח חדש], התש"ם-1980³¹, וסעיף 354 לפקודת החברות [נוסח חדש], התשמ"ג-1983³², דין הפרשי הצמדה וריבית כדין המס עצמו."

דברי הסבר

לפסקה (4)(ב): לפי המצב כיום מכירת דירת מגורים שהיתה לבן זוג קודם לנישואיו, חייבת במס אם מכר בן זוגו דירה אחרת בארבע השנים שקדמו למכירה האמורה. על פי התיקון מוצע להקל ולקבוע כי החיוב במס יופחת כ-50%.

לפסקה (5): כיוון שהפטור לדירת מגורים מוגבל לדירה אחת, מוגבלת העכרה פטורה של דירה מהורה או קרובו לדירה אחת בלבד.

לפסקה (6): לאור נוסחו של סעיף 149(ב2) קיים חיוב בלתי מוצדק במס לגבי דירה שניה שנמכרה לאחר חיוב במס בשל מכירת הדירה הראשונה, אם המוכר לא המתין 4 שנים.

להפנות לסעיף זה. לפיכך מוצע לתקן ההפניה האמורה לסעיף 91(ה) לפקודה.

לפסקה (3): בפרק 5 לחוק נקבעים פטורים למכירת דירת מגורים. לצורך פרק זה נקבע בסעיף 149(ב) כי יראו את המוכר ובן זוגו הגר עמו דרך קבע ואת המוכר וילדיו עד גיל 18 כמוכר אחד. מוצע לקבוע כי יראו כמוכר אחד את המוכר וילדיו שטרם מלאו להם 21 שנה, אם אינם נשואים.

לפסקה (4)(א): כיום כדי לזכות בפטור על היחיד למכור את כל זכויותיו בדירה. מוצע להקל בדרישה זו וליתן פטור אף על מכירת חלק מזכויות היחיד בדירתו.

³¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 34, עמ' 639.
³² דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 37, עמ' 761.

(10) בסעיף 194ג, בסופו יבוא "הוטל הקנס בשל מכירת זכות במקרקעין שהיתה מותנית בקיום תנאי, רשאי המנהל, אם ראה סיבה מספקת לכך, לפטור מתשלום הקנס לתקופה שמיום המכירה עד היום שנתקיים התנאי".

40. (א) תחולתו של סעיף 130(א)(2) לגבי שינוי יעוד או העברות סכומים שבוצעו החל ביום ח' בתמוז התש"ן (1 ביולי 1990) (להלן – יום התחילה);
- (ב) תחולתו של סעיף 130(ב) לגבי סכומים ששילם מעביד לקופת גמל ביום התחילה.
- (ג) תחולתו של סעיף 130(2) לגבי עובד שפרש מעבודתו בשנת המס 1990 או אחריה.
- (ד) תחילתו של פסקאות (3) עד (6) ו-(8) עד (14) לסעיף 30 ביום התחילה.
- (ה) תחילתו של סעיף 130(7) ביום ו' בניסן התש"ן (1 באפריל 1990).
- (ו) תחילתו של סעיף 130(15) ביום ו' בניסן התש"ן (1 באפריל 1990).
- (ז) תחילתו של סעיף 130(16) לגבי הטבות מס שינתנו ולגבי חוקים שיחוקקו בשנת המס

1991.

- (ח) תחילתו של סעיף 31 ביום התחילה.
- (ט) תחילתם של סעיפים 32 עד 37 בשנת המס 1991.
- (י) תחילתו של סעיף 38 ביום התחילה.
- (יא) תחילתו של סעיף 39 ביום התחילה.

דברי הסבר

הקדימה בערכו הריאלי, מוצע לכלול הפרשי הצמדה וריבית בגדר העדיפות שניתנה לחובות המס. התיקון המוצע מקיים את המלצות הפסיקה האמורה. הסדרים ברוח זו קיימים גם בחוקים אחרים.

לפסקה (10): מוצע לאפשר למנהל ליתן הקלה במכירות שקיומן הותלה בתנאי. זאת לאור אופיים המיוחד של חוזים מסוג זה, והעובדה כי יום המכירה הוא יום ההסכם, אף אם נדרש לעתים אישור בית המשפט כתנאי לכניסת ההסכם לתוקפו.

מאחר ומכירת הדירה הראשונה חויבה במס, אין הצדקה לחשבה במנין הדירות לענין הפטור הקבוע בסעיף האמור.

לפסקה (8): לאור פסיקת בית המשפט העליון ותוסר הבהירות ביחס לטכניקת חישוב כפל הפטור, מוצע לקבוע כי המנהל זכאי ליתן כפל פטור רק אם 70% מזכויות הבניה אינן מנוצלות. כמו כן נקבע יחס הפטור לפי שטח הרצפות הכולל לעומת כפל שטח הרצפות המנוצל. נוסחה זו פשוטה להפעלה ואף אישרה בפסיקת בית המשפט העליון.

לפסקה (9): לאור הבקורת הנוקבת שהושמעה בהלכת מצות הלפרין על ההסדר הלקוי בכל הנוגע לשמירת דין

תוספת ראשונה

(סעיפים 14 ו-16)

הכנסה משמחתות בשקלים חדשים לפי מספר הנמשות כמשפחה

								קבוצת תשלום	
								מספר הנמשות במשפחה	
10	9	8	7	6	5	4	3		
6073	5668	5263	4808	4302	3795	3500	2682	עד	1
6074	5669	5264	4809	4303	3796	3501	2683	מ	2
13122	12247	11372	10388	9295	8201	6998	5796	עד	
13123	12248	11373	10398	9296	8202	6999	5797	מ	3

תוספת שניה

(סעיפים 14 ו-16)

שכר לימוד לתלמיד, בחישוב חדשי

בשקלים חדשים	קבוצת תשלום
פטר	1
50	2
100	3